КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-Гlалгlайн обкома, Нохч-Гlалгlайн АССР Лаккхехьарча Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 30 (4322) • ШИНАРДИ, 10 МАРТ, 1970 ШУ. • МАХ 2 КЕП.

ЛАКХЪЕ КЪАХЬЕГАМА ОВСАРЛЕ

Пхе шера ваьн хенал кьалхха кхочашъира чlоагlа лоархlаме шу да кечардар. Доккхийн бехктокхамаш декхараш тlайнчаш укх шера Нохч-Гlалгlайчен промышленностан болхлоша. Шера плане хинна хьалха кхочашъе а, планал совгlа 16 миллион сома мехьа продукцена реализаци е а лерхl цар. Планал совгlа арахецача продукцех дукхагlа яр къахьегама овсарле лакхъяра чотах арахецаргья. Укх шера хьалхарчи бехь бетта илли В. И. Ленин вина бlов шу дуза да тlаккхачалехьа кхочашъергья республика промышленностo. Укх декхараш толамца кхочашдара чlоагlа лоархlам болаш да къахьегама овсарле цхьадлаш лакхъяр.

В. И. Ленина яьхад, общественни строй котъалара эггара лоархlамегlара, эггара карттера кьал да къахьегама овсарле чlоагlа лакхъяр. Ленина васкетуш кхочаш а деш, къахьегама овсарле лакхъяра чlоагlа терхьм тlаботийт вай республика дукхагlйолча предприятешка, къаьстта дахе лел из гlулакх планированеш экономически стимулированеш кердача системах болх беча предприятешка. Укхаза сихагlа юкъекхуль производствана lилманен техникален карагlдийнарш, дукха творчески балхаш ду къахьегам lилман ларда тlа вlаштlехьаьдкхара, тlагlертта кхоьсам лоаттабу рационализаторийн новаторийн болх тоабера, кадрийн квалификаци лакхъяра биззе пайда эц шоай торонех. Хlара оборудованега, установкага, станокага, проектни мощностах лаьрхlача тайпара болх байт.

Ишта къахьегача предприятешка къахьегама овсарле дентара денга дегlайоагlа, лакхлу производства эффективность. Лакхагlа да цу предприятешка пятилетка тlаккхьярча шера доахо толмаш а.

Къахьегама овсарле лакхъяра гlулакх къаьстта дика вlаштlехьаьдкхад Грозненски химически комбинате. Январь бетта къахьегама овсарле 8,9 процент лакхъенний хьакх цу ханаца кхидча. Цуи керттера бахьан да химикашта шоай чурча резервах кхетамца пайда ийбеш хилар. Комбината массайолча цехашка, участкашка къахьегам lилман лорда тlа вlаштlехьаьккхаб. Хlара бетта къахьегама овсарле лакхъяра дукха организационно-технически мероприятеш чакхйоах. Из бахьан долаш къахьегама овсарле лакхъялара, арахеча продукце дикал а лакхъенний. Дунен дикагlйолча стандартамта юкъедахад комбинате арахеца фенол, ацетон, кхыйола продукци.

Къахьегама овсарле лакхъяра болх ишта кхеззаца вlаштlехьаьккхаб «Старогрознефть», «Октябрьнефть» мехкаьтта промыслови управленей, А. Шерипова цlерагlча нефтемаслозавода, В. И. Ленина цlерагlча Грозненски мехкаьтта чакхховхача завода, производственно-товарни контора, «Нефтехимавтоматика» завода, дукхача кхыча предприятей коллективаша.

Цхьабакъа, республикерча цхьайолча промышленни предприятешка веала латт из лоархlаме болх. Продукцена реализаци арен къахьегама овсарле лакхъяр ши бетта задани кхочашъяьнац 16 предприяте. Из бахьан долаш пачхаьлкхенна дlа ца луш йисай 1802 эзар сома мехьа тайп-тайпара продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра болх къаьстта го вlаштlехьаьккхаб Грозненски кондитерски комбинате, Ацетонови заводе, Назрановски трикотажни фабрике, мельзаводе, Малгlабикерча кирпичаш ечa заводе, кхыча предприятешка. Цу предприятей коллективашта къахьегама овсарле лоха хилар бахьан долаш тlа-дисад бlаьн эзараш сомий мехьа пачхаьлкхен декхар.

Промышленни предприятешка хlанз а дукха а пайда ца эцаш йола резерваш, экономика кlоаргга lомавра резервех. Дикагlа пайда эцара коллективаш оарцагlа яха еза партийни организацешта. Хlара болхлочун къахьегам дикагlа пайда бергболча тайпара вlаштlехьаьккха беза, производствана технически прогресс яра мероприятеш чакхъяха еза. Къахьегама овсарле лакхъяра дакъкера хьалха латтача коллективаи опыт шерра дlайоаийта еза массенена а.

Къахьегам lилман ларда тlа вlаштlехьаьккхара планаш тlа белгалъяьха мероприятеш, рационализатораш новатораш кийчъяь предложенеш ханнахьа производствана юкъекхахьан дукхача промышленни предприятешка. Из болх ишта лел хьожаш цахаддаш тlахьожам лоаттабе декхарийла ба предприятей кулгалхой, партийни профсоюзни организацеш.

Производства эффективность тоабара, къахьегама овсарле лакхъяра тlаерзаь йола мероприятеш белгала яьха, уж кхачал хьалха кхочашъяра гlадахийта деза доррига низаш. Цунца дувзаденна массайолча участкашка къаьстта йоакхо а еза производственни мощностех дикагlа пайда эцара, технически прогресс сихъяра.

Предприятей кулгалхой, специалисташ декхарийла ба хадеча балхашта автоматизаци механизаци е, оборудованега, хlара установкагеи станокагеи проектни мощностах болх байта, материально-технически lалашо йоа болх тоабе.

Укх тlаккхьярча хана хьайолча предприятешка дlайолаьй шекински опыт производствана юкъекхьара кийчо ела, овсарле лакхъеча цу гlулакха лоархlам лакха ба. Цудукхьа «Грознефтехимзаводы» объединене ерригача предприятей керттарча декхарех цаl хила деза сихха цу методах болх бе болалуга.

Хоаш да боахама реформа экономически эргало кхина не lеш лаха кхетам балара фактор а хилар. Цо биш хулийт хакара общественни шоайн хьашташ вlаши тоаде, царна юкъе коллективизм чlоагlъе, инициатива йоаржае. Цхьабакъа, дукхача предприятешка бокъонца пайда эцац къахьегама овсарле лакхъяра материальни моральни принципех. Цудукхьа кхыйолча предприятешка къахьегама овсарлел сихагlа легlадоагlа алапи. Из геттара нийса дац. Партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш цу гlулакха хьожаш хила еза. Уж оарцагlйовла еза производствоа вlаши дулхен нийса вlаштlехьалакхара. Къахьегамхошта овсарле лакха йолаш болч бара эша вьалаш вlаштlехьахха а, цар дикагlа болх бе безам хургболь гlулакхаш де а деза. Ишта терхам тlабахийта безе царна йоцьа бу кхетаме болх тоабара а.

Партийни общественни организацей декхар да берригача къахьегамхоша къоахеме овсарле лакхъяла ярг ца хилар кхетадергдола гlулакх вlаштlехьалакхар, хьалха латтача опытаи lилмана карагlдаьнареки пайда эцалго lалашдар, производствана хьалха латтарча сий лакхдар. Цунца де дезаш да ерригa общественность дар дайнарошта, вьиништа, производство талхаерашта духьалъяккхар.

Къахьегама овсарле лакхъяра къоасаш лоаттабелта массане декхар да. Хlара болхло, инженерно-технически балхашхер, гlулакхара сет оарцагlйола еза къахьегама овсарле лакхъяра, дисциплина чlоагlъяра, производство тоаяра новкъарле ец нелдар дlадаккхара.

«МИРА» НИЗ ЛАКХЛУ

Ши миллиони 400 эзари киловатт — ишта ба хlанз Бурштынски ГРЭС-а, «Мир» яхача трансевропейски системана эггара дукхагlа электроэнерги телареж цхьанне низ. Украински энергостроителаша Гнилая Липа яхача прикарпатски хи йисте хьалъйьча станце 12 энергоблоко Украинина, Белоруссена, Прибалтика республикашта тела ток йоакх. Цхьабакъда, цун доккха дакъа лаккхча напряжене проводашка гlолла вежарашка долча мехкашка ухийт: Чехословакe, Венгрe, Болгарe, Румынe, Польше.

Бархl шу а даладехьа (ниттал ка я «Мир» йола) доазол дехьа яхийтай 10 миллиард киловатт электроэнерги. Хlанз Бурштынски ГРЭС проектни мощностага кхаьчача хана, доазол дехьарча потребителашта дукхха а дукхагlа ток тела торо хинна. Хьатlадоагlача шера, масала, СЭВ-о яьча решенега хьежжа цхьан аллазем дукхагlа хургьа доазол дакъа ухийта ток. ЧССР-е ток ахийтара кинфраш укх шерарча договорагlа совхнаръярий боагрене еле а — январе енна энерги шоане хlана эпар аьния дукхагlа яр. Чехословацки партнераша дехар дарах дьал из.

Вlашн новкъостал дар, оагlув хьаллалар ишта да вежарашка долча мехкий энергетикий хlара ленинарча гlулакхий доаргдоала зокой.

Владимир ПОПОВ,
АПН корреспондент.

ДАИМ ХАЛАГIЧА МЕТТЕ

Духхьашхе 1957 шера Урус-Мартана района «Горец» совхозе доласлар Аюбова Шумисат болаbе. Хала хул моллагlа болх из дика бокзалца. Котамаш лелаяр Шумисата керда дlадоладь гlулакх дир, цу балла гозвал йнар. Цхьабакъда бера хана лена шийна хьаькйхарая атта кхеташ, lомадихьр диц ца луш яр из. Цу ламало новкъостал дора Шумисата ший бола, цун къайлеши сихха йовза. Цул совгlа ца хоир хьеха, эшш новкъостал де кийча яр ферма заведующи йола М. Суслова а.

— Цаl их хиар котам яр итт шу хьалха «Горец» совхоза шолагlча отделено, хlаьта хlанз — 10 эзар гаргга я. Эггара хьалхе Аюбова Шумисата баркал оал сахь цу гlулакхах, — йоах совхоза кулгалхоша. Из бакъ а да, хlана аьлча дукха къахьийгад Шумисата из боахам тоабеш. Коа тlарча оалхазарий базаш во, шийла хиларах дукха кlоригаш йовра совхозе дlадахача шерашка. Цхьа цунах лаьца къамаьл дилар Марияйи Шумисатен.

— Мария, хlанз кlоригаш йоахаш, ишта аленах лаьрхlача тайпара эзар е ца йоакхийташ ши эзарх ал эзари кlориг яьккхача бакъахьа хет соно, — аьлар Шумисата.

— Ой, дlавала, Iа фу душ? — цецъяьлар Мария. Мича кхаба йоал хьо изаал дукха кlоригаш. Вошта ха а хоаш совхоза эс де йеш йий вай?!

— Цхьаькха эс хургйац. Ас уйла яьй цун. Бутт бальча фермера доахан лоам доажаде хьаддургаргдолаш да. Цу хенналца кlоригаш цlагlа леладергья вай. Хlаьта базаш мукъаьлча цига лелае могаргья.

— Хьажал, из гlулакх сона дагга а доаргдацар хьоне, аьнна гlадъахар заведующи. — Iа яьхача тайпара дергда вай Шумисат.

Ишта барт бир шин доттагlчо. Барт баьча кхоалагlча дийнахь кьаьерг котама кlоригаш, царех ахаьел совгlа ераш Шумисата шие цlагlа лелаергйолаш дlаййиттьар. Бус а дийнахь а царна эзар фуд хьожаш тlехьожач лоаттабора цо. Дlаьхар дукха деноа. Хайра тlера ца йоалаш, 90 процент кlоригаш хьалкхийра. Цу гlулакхо дог гlоэдаьккхар Аюбовай. Цхьабакъда цунах тоьам баь le дега яцар Шумисат. Денгара денга фермашка пайда лургбода керда гlулакх лехаш. Хlаьта шечем бакъкхар балха юкъедоллалаш, хьнияр кхо ца деш къахьегарах, совхозе хьалха латтача къахьегамхоех цаl хилар цох. Хlаьта Аюбова Шумисата кулгадеш йола дlаннта коллектив республике эггара дакагlа хьокхаьам доалача коллективашца дlанийсьелар.

Цхьан сарахьа ше йолча хьа а вийха Шумисатага аьлар Марияс:

— Шумисат Шаьла районерча «Джалка» совхозе балха йохийт со. Хьо сейца цу совхозе болх бе еча чlоагlа дика хетаргда сона.

Аюбова раьзе хилар. Из къамаьл хинна дукха ха яаланьа Суслова Мария коа тlарча оалхазарий ферма заведующи, Шумисат йоккхагlа йола нучикца а йолаш кердача метте болх дlаболабир шин доттагlчо.

Керда моттиг — кердача цеш коллективацарча наькха одамлаш. Молдагlча кердача метте сатна, хала дар Марияйи Шумисти юххьанца болх вlаштlехьаьккха. Шаккхе а цхьан боагlар уж балли. Хlаьта балха декхараш къаста ца деш хадаанзе тlахьожам лоаттабора. Кхочамбоацарш дlадоахар, найдане, дика дар балха юкъедоаллйдора. Ишта мугlарерчарна хьокхам толаш коллектива барт чlоагlбеш хьабьаькхир уж мозш цу ферме цхьана яьккхача хана. Цудукхьа царел тlехьа ца бися гlерташ къадьега бальяр ферма боххлой. Шу чакхдолаш итогаш йича белгалдаьлар, хьалха 30—35 процент дlакъастаж хина коа тlара оалхазараш, кхоэза кlезигагlа къаьстта хилар, хlаьта планел совгlа гулдир фуаш а. Шерагара-шерага ишта лакха толамаш доахаш хьаера Шумисат. Дикагlча тайпара хувналуш, товдуш аттор ферма гlулакхаш а.

1966-га шера 1-ча Мае Шаьла района культура Цlагlа хиннача торжественни собране йийхар Аюбова Шумисат. Цу собране хьахийкадар: фуаш, дулх, кхыйола продукци йоаккхача лакха хьокхамаш а доахаш дукхача шерашки хьайбай боахаме хьнар кхо ца деш къахьегарах нов. Аюбова Шумисата СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Указах Социалистически Къахьегама Турпал я еш доло седкъа лу аьнна.

Шумисата вахаре эггара хозагlа, сийдагlа доле ди дар из. Собране къамаьл даьча дукхачар дег тlара даькьала йора из Партена, правительствана, болх бе ше lомаяьча ший доттагlчунна эрсий кхалсага Суслова Марияна баркал а оалеш къамаьл дир Шумисата.

Цул тlехьагlа цхьа шу даьнча ший лоlамих тlехьаюсаш йолча «Горец» совхоза шолагlча отделенерча ферме йоккхагlа йолча птичнишалла болх бе яхийтар Шумисат. Цу ферме из болх бе йоланнача хана дена холуш эргадоалаш латт ферма хьокхамаш. Хьалха дана тlехьаюсаш хина из ферме, хlанз балха дерригача хьокхамашка дилаача фермаlта юкъе хьалхара моттиг яьккхай.

Ше дика болх беш, хlаьта шо кулгалдеча нахага лакха хьокхамаш а доахаш боах хьабийта хоаш хилараха, дlадазача шера май бетта тlехьюсача кхыча ферме заведующаелла хьожайир из.

Эггара хьалха коа тlара оалхазараш кхабара раьнон яйса вlаштlехьаккхара теркам тlабахийтар кердача заведующе, хlана аьлча оалхазарий продуктивность доакъар, лоаттадарах тийна в. Цудукха укхаза дукха хувцамаш хиннад. Шумисат балхе ечча хана ферме 3800 фуъ мара гулацар цхьне дийнахь, хlанз 7 эзарнега дlакхьачад уж. Даьчох кхочамбеш яц Шумисат В. И. Ленин вьбlаь шу дуаача укх юбилейни шера фермерча котамашта тlехьара дийнахь гулду фуаш юкъера лаьрхlача 8 эзарнега дlакхоачаде социалистически декхар тlайпан но. Хlаьта ше тlайна декхар кхочаш ца деш дlанзалца йисаш яц цlакха а.

М. ХАМАТХАНОВ.

Цун наькха тlа — Ленина орден

СУХАЛБЕ, МЕХАНИЗАТОРАШ!

САГОТАГIДАР ТАХАН...

Хlара дийнахь ильанна-шомшо тlамашта хlанз массехк агрегат а тха «Кавказ» колхоза машка тайп-тайпара балхаш деш. Хоза денача хlара денах биззе пайда а эцаш хlанз кхашна кхо дlахоам, гуракь дийнача кхетамта цоалосач еш, лоттала царе тlоадал сонаш бе тха механизатораш.

Гуракьа lайн хинача боанамаа дукха тlоэвал йисадо лувтараш, цудукха из гlулакх эггара лоархlамечарах а лоархlаш куйкма маккхаш доахаш латт [illegible]. Дика из йоал цу [illegible] Арсамбиев Ярогlе кулгалдеш бригада къахьегаммай.

[illegible]

Н. КАНАЕВ,
Гудермеса района «Кавказ» колхоза партийна секретарь.

РЕЙД
КИЙЧА ХИЛА БЕЗА ХА ТIЕХЪЯЬННАЙ

Хьалха юа культураш дlае арийнаьнаб Шаьла района «Шелинский» совхоза механизаторш. Цу гlулакхо хьахьцих хlанз мукъагlа ерригa юртбоахма техника, инвентарь кийчъяь хила езаш йолга. Цхьабакъда, совхоза ремонтни мастерскашка, тракторно-полеводческ бригадашка тхона сlаргадаймар хила дезачох тара а дацар.

Хlана, кхашкара балхаш динца дlадолладеча хана, тlехьа на дак техника, инвентаре тоаярах хувша, аьна вета тарлургда. Найка хургда из. Цхьабакьда совхое хlана латтача гlулакхех кувнарга вэй, хила дезар дита а дита. Мастерскешка хьалтека йоалл тракторашта гуракьа lайн ремонт яра оттань график. Цу тlа дувцаш дlадайача шера тlехьарчен укх шера хьалхарчен кварталашта тоае езаш хиина тракторашт 40 хиннай — хlара кварталe тиъе трактор. Хьаэм оала тракторашт тоаеярах, оттамь анташ. Царех коа дlадахача шера йилъьлагlча квартала илан кхочашъьнига. Цхьабакьда дlахо йодача хана гlуллкхаш тlехьаьнна даьнхама. Графиках укх шера байвача шеи бетта барайтта трактор тоае эзар, хlаьта март бетта тоае езаш шеи мара яцар. Цхьабакъда цу декхарех лоархlабьбьац совхозе ремонтникаш. Дlабакхача шеи бетта ерригa тояьйраш итт трактор мара яц. Вож бархl трактор тоц ца еш йисар.

— Фу бахьан долаш дисад цу тракторашта ремонт яра кварталани план кхочаш ца еш? — Кхетт оаха мастерской заведующа йолча Дзупеева Надеждайга.

— Квартальни план кхочаш ца ярах дукха хьейха да хlанзта. Март чакхбала дукха за я, — йоа лу из.

Нов. Дзупеевайн дика хоа тракторан тоада оттаьча графиках масса трактор тоае езар, хlаьта а цаl ца оалам ца lера дукха лу цо ишта йоа. Мелла дийнахь а юхейка [illegible] трактор чертьан тlехьарчи бетта тоае [illegible] курда.

Из дувцила а яц, хlана аьнча бетта тоаьйраш 35 мара ян. Хlаьта укхаза ерригa юртбоахама техникаш инвентари цхьоалагlа март тlаккхочаш тоаь яха социалистически декхараш тlа ма ийцадарий. Доле балл темпеш кхо хувш ца лейя дукха хо эшаргьа царна уж тракторaш тоаьь яха.

Вай ма аланра, дlадолладеннад совхозе кхашкара балхаш. Тlаьхьа юртбоахама инвентарь мукъагlа кийча хила ма езарий. Цхьабакъда из гlулакх а тоса леладоьд боехаме. Масала, цхьоалагlча тракторно-полеводчески бригаде хlанз а тоаь ьынац культиваторш, сеялкаш.

— Ерригa инвентарь тоаеш са цаl мара сег вац. Цудукха хиннача тоае йиш хиннац инвентарь, — йоах бригадира вол. Глушнов. Дукха эргаш дац шолагlча отделене тракторно-полеводчески бригадера хьалаш а. Хlанз а тоаяйза инвентарь я ялга а. Шична а бригаде цхьаьнха а лостам беш. Кхашкарча балхех хlанзарчия мукъа йола инвентаре хоттийла латт. Пайден хургддйзьаl царна хьежа дентта. Ши кхоашу хьалха хиннчул хlаьяа эргадьннадац цу бригадешка площадкаш кийчъяра хьакъахьа а: хlаьа асфальт ца хиларал совгlа, загlа а беш. Цудукха тоаьча инвентара кlал дезка тlой хоттал lочудахад.

Вlаьстан кийчо яра балхаш дика дьнь кхоалагlча отделене механизатораша. Ший ханнахьа кийчьань дlаоттамий ерригa юртбоахама инвентарь. Цунга хьежжа дика даьд кхыдола балхаш а. Цу отделене да яхьа эзар гектар [illegible]. Ишта [illegible] вlаштlехьаьдакккхад цу отделене гуракь дувча хлата гlулакх делга а. Укх шерарча хьуькъама лаьрхlа 978 гектара тlа дийнача хлата хlанзле подкормка яьй, хlаьта лаьттанцара тlоадал сонаьра маккаш даьхад. Керттерча дакъе цхьоалагlча классах да кийчъяь фу. Хlанз дlае йола-яй бlаьстан юхье ие доакъара культураш.

Совхозе дерригача lай болх беш дийний агрохимкураш. Цига дешаш хиннача звеньяй кулгалхоше lомаяьй теори. Юртбоахама культураш кхеча чlоагlа накъаьргiе царна курсашка lомадьр. Хlанз хlара отделене вlашагll а ехна болх беш я звеньяш. Хlара звенона цlехоладаьй участкаш, технологически карташ оттадаьд. Цу гlулакхо торо хулийтаргьа звеньяй кхаш леладерий болд нийса дlабахьа.

Дентара лента, дукхагlа хургда кхашка деш дола балхаш. Из бахьан долаш деза дисар де ла кlезигагlа я механизаторий. Доаче сухалбе беза цар шоай балха юкъе нийсалу кхочамбоацараш тlагlертта дlададара. Цох тийша да пятилетнех тlехьхьарча шера тlайнйе юртбоахама культураш кхояра декхараш кхочашдергья.

«СЕРДАЛО» газета рейдан бригада: И. БОЛТЕНКОВ, Шаьла района халкъа тlаlьожама комитета председатель; В. ДАДУЛАГОВ, районни газета болхло; М.-Р. ВАЛИЕВ, спецкор.

УЛЬЯНОВСКИ ОБЛАСТЬ. Атомни реакторий Мелекесски lилма-технически институте болх бе болалийтай сихача нейтронаш тlа болх беш йола опытни атомни реактор (БОР). Сихача нейтронаш тlа атомни энергетика дlаео шера легlабоалара терахьа lоаш лаьрхlа я из.

СУРТА ТIА: БОР управлени пульт. Хьокхамаша — инженер Ю. А. Кобонов.

А. Овчинникова сурт. ТАСС фотохроника.

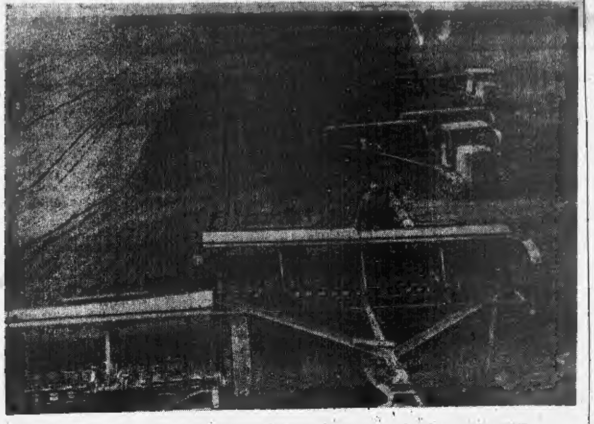

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР. Кхашкара балхаш дlадоладенад Нохч-Гlалгlайчохь.

СУРТА ТIА: бlаьстан [illegible] юртбоахама культураш дlаеаш лат республика Грозненски района 1-ча Май цlерагlча колхоза кхашкаш.

Р. Дина сурт.
ТАСС фотохроника.

ШИЪ ЭШАЧА...

Дукха ха йисадац гота ерала. Цхьадолча боахамашка культураш дlае йолайь. Тlаккха дlадуаш дола фу дика хилийтаро йоакхо вайий-теш боахамаш?

Дlаеттадаьча фуна дика тlулакх дича мара ца тьлхаш йоаахана хиа лоаттадургдац из. Цхьабакьда берригаш бац кулгалхой специалисташ фу лорьадара йоагlаш йола йоакхо еш. Дlаьде мегаргдолча кондицега даьнкхе фу дlа а оттадийй, сатийна lохоаш уж.

Ишта гlулакх эттад Малгlабика района «Ингушский» совхозе. III-ча классага кхачийта бола 2500 центнер борц дlабе кийчбир цар гургахье а. Январь бетта шара из шоалагlа шlенбе болабалахар уж. Хlаьта гучадаьлар 400 центнер фу фашкирг яха човнил лета хилар Чекха цу гlулакхага хьаьца везаш дар. Специалисташ кьежа а хьежар, бакъда тlехьа дар из. Фу дlоьздена, дlахо талхаш латтар. Госсеминспени даноаша 1 март тlаьдахачам хьетlадедара мегаргдоацим кондициoни доаца 1000 центнер фу дар боахане. Цу тайппара, планаа доагlаш хиннача 2500 центнер фуа дlаоттадь а дlаде мегаргдолар техна а 1000 центнер мара хиланзар, царех дlаде мегаргдолча кондицега [illegible] 600 центнер — 400 центнер I-ча классе, 400 центнер II-ча классе а, е дlадера планах цшачох 36 процент. Бакъда из новкъадаш совхоза кулгалхойтеи специалисташтеи. Из фу а тоьаргаш тхона йоал цар. Гали эшача хоане а тоссаш. Фу хlаде гlертий а хац, е цар хьайола уйлаш йий а хац. Бакъда, царна хоаш дика хlаша дола из тlаьз лоархlаме да, хlаьца аьлча гота ла хьетlаетташ латт. Шоай «опыт» дlайоаийта эзар цар шаха.

Л. ЧЕТВЕРИКОВА
республикански госсеминспекцие керттера агроном.

Ха зехьа ма йоае

Пятилетка чаккхйоалача шера пачхаьлкхенга 80 эзар тонн шура йоаха лаьрхlад Нохч-Гlалгlайчен хьайбаш лелдераша. Из чlоагlа бехктокхаме декхар да. Из кхочашдара вай тlехьаюсе фермаш хьалхаяха еза, ха зехьа йоаш йиш яц. Хlанз ца деш дитар тlехьагlа кхочашде хала хургда.

Укх шера хьалхарча шин бетта чакхбаьнна вай. Вай республика районаш шура кийчъяра квартала план кхочашъяьй (проценташ лоархlаш):

Сунженски	73
Гудермесски	[illegible]
Урус-Мартана	67
Шелковской	64
Ачхой-Мартана	61
Назрана	56
Шаьла	55
Наурски	55
Малгlабика	51
Надтеречни	46
Грозненски	42

Цу тайппара, эггара хьалха латт сунженски хьайбаш леладераш, эггара тlехьа — грозненски.

Республике эггара дукхагlа шура телаш йола ши район я Грозненски Сунженски. Хьалхарча квартале заготовительни пункташка 4710 тонн шура дlачуяла яьнна план оттаьйй грозненцашта, хlаьта сунженцашта — 2915 тонн. План йоккхагlа хиларга хьежжа грозненски фермаша ши бетта шура дукхагlа дlачулургьа аьнна хетадала доагlаш ма дарий. Цхьабакьда, сунженски боахамаша 2135 тонн шура елхай пачхьалкхенга, хlаьта грозненцаша 1969 тонн мара елхаяц.

Доакъарш тоьаш яхаш бехьааш доах тlехьаюсача колхозийн совхозийн кулгалхоша. Бакъда, доакъарна база чlоагlъяра ший ханнахьа йоакхо яьча моттигашка дlанз дика дукхагlа лаккхъяй деттача доахана продуктивность. Масала, Урус-Мартана районе.

Тlехьаюсача фермашка ерригa республика тlехьаюсуш шура кийчъяра квартала план шин бетта 58 процент мара кхочашъяьц.

В. И. Ленин ваь 100 шу дизарга

ЛЕНИНСКИ ВАСКЕТАГIА

ЛЕНИНА кулгаца хьалхь йолаль социализм СССР-е бокъонца хьалхь лаьцнай. Массанахьа а ма ярра а социализм котъьллари коммунизм хьалхе доладалари. Сийлахь-боккха Октябрь котбальмачул тIехьагIа вай мехко хьабенача хьасхь шорттере итог я.

Коммунистически парте боьчча, социально, экономически, культурно, политически дегIадахкара боярам бе-бе болаш хиннача итташ долча къаьмнийн народностийн социалистически пачхьалкхе хьавр вилча В. И. Ленина чIоагIа лоархIам беш хиннеб къамнийн даша. Цо бокъонца дас сиина йовкхо яьй вай Даьхен дерригача халкъий, цу дахкъе Кавказа халкъий а. Цо чIоагIа уйла тIаботхийташ зийнаб цар лоттабаь кортамукъалех къовсам, ненкъостал даьд царна контрреволюционни низаш доладаран шо-шоай чоттигашта Советски Iаьдал оттадаран, хIаьта цул тIехьагIа уж экономически культурни гIулакхашта тIехьадиса хилар дIадаккхаран болде, къел дIаяккхаран, цар гIулакхех дика са а кхуьш.

Къамий дешах йола ленински принципаш вай мехка геттара дика кховчашаьй. Советски Iаьдал латтача шерашка довзаргдоацача долаш хувцаденнад ерригача союзни автономни республикай, автономни областий а, къамий округей а сибат. Из долле хIана дика бIаргагу Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республикага хьежача.

Вай республика промышленность ювцача хана эггара хьалха цун мехкдаьтта доакъой цIераш йохх. Из-м ийса а да, хIана дьача мехкдаьтта Нохч-ГIалгIайчен экономике керттера рузкъа да. ДегIаухаш бокхха исторически ниха хьабенаб халкъа боахама лоархIамегIарча цу даькъо.

ХIана республика дIалоаца территори дуккха ха хьалхагIа декх мехкдаьтта рузкъаша гIорьаькхха хиний йолланехьа я. паччахьа правительства мегаргдолаш гIулакх даьдаш промышленносте уж карадерзадара.

Цхьабакъда, кхыча мехкашкарна промышленникаша доккхий пайдаш даьд шоашта моттигаш йовхача методегIа мехкдаьтта доахаш болхлошта аьхагIча тайпара эксплуатаци еш. ДерегIча маьлех шортта болхлой низ болаш хиннача цар масс тайпара ножкьарле яьй мехкдьатта промышленность технически кийчъяра, болхлой къахьегама хьаьлаш тоадара йолкхо ца а си.

Мехкдаьтта доахен мехкдаьтта чакхдоахен промышленность дегIаяро новкъостал дала царна лалла производства кхидола доакъош, эггара хьалха металлообработка, моттигера гIишлой материалаш йоахилга, кхидараш хьаьххлара.

Вай республике машиностроени хьахила йоьаенний 1896 шера, город Грозне йисте эггара чаьахнегIа йола мехкдаьтта оборудовани кийчъеши тоаеши йола чоп, цIеста лоаладу завод хьальлача хана. Цу хана заводе болх беш 30 сагал тIех нах бацар, ерригаш а цхьайтта гIамига станок мара яцар. ХIана «Красный молот» завод а мехкдаьтта оборудовани хьаш мехкарча лоархIамегIарча предприятеех цаI.

Революци ялалехьа тьехиния я нитта, САРФ, «Нефтехимпласть», «Транспаш» яха заводаш я. Бацьар пьцаь, уж цу хана ю кийчъаь, болх беш кIезига мара нах боацаш йола кагий механически ителькини мастерскеш яр.

Вай паччахьалкхен моастагIашта—кхыча мехкий интервентийен чурча контрреволюцен из дика кхетадора, цудухьа Грознера мехкдаьтта промышленность йохве гIертар уж. Цар диверсеш лелайора, цIераш еттар, моттигаш йохар. Керда промыслаш (хIанзара Октябрьски район) цIераш етташ йоага я иь, болх бергбоацача йолхаш сецаьяр. 1920 шера 600 эзар тоннага кхочналца кIезигделар хьалдоахаш дола мехкдаьтта. Мехкдаьтта чакхдоаха установкаш а нитта дукхагIа ераш бола бергбоацача яьх яр. ХIаьта бIарчча йисараш а сайна латтар, Машинпаькьа уьсл йохаьяр. Аракеца продукци геттара кIезигьелар Грозне промышленноста кхыча доакъошка а.

Цу тайппара, Советски Iаьдал бокъонца чIоагIдения дIаотташ лаьттача а боахам юхаметтаоттабе болалуча а хана Нохч-ГIалгIайчен экономика чIоагIа тишъяьв эшаенн яр.

Советски правительство а В. И. Ленин ше а хьожар грознески мехкдаьтта промышленность юхаметтаоттаяра дешашка. Совнаркомо чIоагIйир мехкдаьтта промыслаши заводаши лоацаца хана болх бе йолайолайтгага Iалашдеш йола къаьстта мероприятеш.

Организаторски политически балха ерригга формаш из деккхар сихагIа кхоачашде къахьегамхой оарцагIбахара гIаепзайир Грозненски партийни организаце.

В. И. Ленина шоаш деина хиния доаш кхоачашдир Грознерча къахьегамхоша. Мехкдаьтта промышленность юхаметтаоттаяра ха 1923 шу чакхдоалаш кхочаш я яь, доаккхаш дола мехкдаьтта 1,8 млн. тоннага дIакхаьяр.

Гражд кара а яйца 1918—1920 шерашка контрреволюцена дукхьала турпал къовсам лоттабараха мехкдаьтта промышленность юхаметтаоттаярахи 1924 шера 24 феврале ВЦИК-о баьча социмагIа грознески пролетариата Шеча Байракха орден елар.

Промышленность юхаметтаоттаеча хана доккхий хувцамаш хиннад мехкдаьтта чакхдахара лакъе а. Хьалхе йолаелар керда заводаши установкаши. 1927 шера эггара хьалхарчарна болх бе йолаелар юхъьенца шера 6000 тонн парафин арахена нах болаш хиння парафиновн завод.

Хьалхарча пятилетки шерашка юха а боккха толам баьккхар мехкдаьттахоша. Мехкдаьтта промышленноста хIоаргга технически реконструкци ярон берригача грознески мехкдьтахоша шерре социалистически яхь йоаржаярол латтуа боли хьалаш хийтар хьалхарча пятилетка план хахал хьалха кхоачашъяра. Из 2,5 шера кхоачашйир. 1931 шеране къаьстта дукхагIа даха доладелар мехкдаьтта — 8 млн. тонн.

Мехкдаьттахой къахьегама лакха мах бир мехко. 1931 шера 31 марта СССР ЦИК Президиумо баьча социмагIа Грознески мехкдаьтта промышленноста Ленина орден елар.

ШоллагIен кхоалагIен пятилеткаш республика промышленность, эггара хьалхарча аргIанна мехкдаьтта яр, чIоагIа дегIанха шераш дар. Цу шерашка хьадийллар МалгIобикъ, Горагорск, кхидола мехкдаьтта гIоанаш.

ДIахо доккхий балхаш дир мехкдаьтта чакхдоахача промышленностера мощносташ тоеши асамйоахаши. Доккхий толамаш даьхар мехкдаьтта машиностроени энергетикен дегIайоалаеча. Мехкдаьтта промысловни мехкдаьтта заводски оборудовани хьаеш йола хьалхарча классера предприяти а хиина дIаоттар «Красный молот» завод. 1929 шера болх бе йолаелар ГОЭЛРО планагIа Къилбаседа Кавказе дукхьашхаръяр — Коммунтерна цIерагIара ТЭЦ (хIанз ТЭЦ-1).

Къаьнара предприятеш тоаран нердакираш хьалъяри бахьан долаш продукци хIара шера дуккхагIа араяла ьылар промышленность. 1940 шера хьаеш химиачча ерригача продукце боарам 1913 шерана яийсйча 11-зза лаккхбелар, хIаьта мехкдаьтта даккхара СССР-е шоллагIа моттиг лаьцар республика (тIом хьале хьалхарча 1940 шера 2220 эзар тоннага дIакхьачар).

Сийлахь-боккха Даймехка тIом лаьттача шерашка республика ерригга промышленность тIема ваькъа гIа оттайир. Эскар хийланза доттораши машинадаьттошен Iалашдора мехкдаьттахоша. Фронта заказаш кхоачашдора дукхачча кхыча предприятеша а.

Мехкдаьттахой къахьегама толамий лаккха мах бир партен правительстваш. 1942 шера «Малгобекнефть» 2-ча промыслани (хIанз 1-ча промыслана) Ленин орден елар. 2-ча мехкдаьтта чакхдоахача завода (хIанз ГНПЗ) — Къахьегама Шеча Байракха орден.

Фашистски гIаьрахой Къилбаседа Кавказера лелхабьчул тIехьагIа республика къахьегамхоша лоацача хана юхаметтаоттабир мехкдаьтта даккхарен чакхдахарен боарам, эскар дIахо а Iалашдора доаргона.

Ерригга промышленность ма ярра юхаметтаоттаяь ьылар республика къахьегамхоша хахал хьалха, 3 шерал 11 беттан, кхоачашъьяча тIом чакхбаьнначул тIехьагIа хьалхарча пятилетке.

ТIОМ чакхбаьннaчул тIехьарча халача хьалашка республика партийни организаце эшаштIеьлдаьар кхиомина сихха ано лыьна хьалхашка оттаьаь доккхийн чолхенен декхараш кхоачашдара къахьегамхой оарцагIбаха.

1946—1958 шерашка республика халкъа боахамга 758 миллион сом бохийтар, цунах 65 процент соьгIа — промышленность дегIайоалаяра. Цу шерашка шерра къовсам дIабоьлбир технически прогресс сихъяра.

1954 шера болх бе йолаелар химически завода хьалхара аргIа. Цунна дIадоладир промышленноста керда дакъа — органически синтеза хими дегIайоллаеля.

Технически кийчон доккха балхаш чакхдаьхар машиностроене предприятешка. «Красный молот» заводе болх бе йолайлайтар болат доладуи мехкдаьтта аппаратура хьаеш цехаш, хьалйир заводаш: Грозненски ремонтно-механически, ЦРМЗ, «Грознэнерго», электромеханически, кхыраш.

1913 шерарчул 29-зза дукхагIа хьайир валоен продукци 1958 шера, хIаьта 1940 шерарчул — 2,5-зза дукхагIа.

Сихача темпергIа дегIбадар республика промышленноста дерригга доакъош семилетка шерашка. Промышленни производства бергга боарам цу юкъа шозза совгIа лакхбелар. Цу хана, нагахьа санна промышленни предприятеш хьалха керттерча даькъе гор. Грозне хьалъеш хиннайле, хIанз массеxх керда республика индустриальни центр кхаьлъий, цу даькъе Аргуне, Назрене, Гудермесе, Карабулаке, кхичахьа.

Нохч-ГIалгIайчена семилетка лоархIаме итог я промышленноста керттера доакъош — мехкдаьтта, мехкдаьтта химически, машиностроени, шешта аьхча технически прогресс хьалийоакхаш дола доакъош дIахо дегIадоладар.

Мехкдаьттахой, Iилман болхлой терхам мехкдаьтта доллна керда моттигаш лахаран ниряерзаран, «Iаьржача дошон» промышленни запасаш алсамъякаран из деккхара темпаш лаккхьяран даим тIеберабеш Iинний областной партийни организаци. Цу боккхачу дукха къахьегта дийзачо балхаш дика бернат даьлар.

ШоллагIа юха хьахилара маIан долаш яр мехкдаьтта промышленность. 1965 шера даьттан вемашкабара хьалдаьккхар 9 млн. тонн хIанна даьннна доала «Iаьржа дошун».

Халкъа боахам дегIабовлабара республикана карагIдьяна доккхий толамаш белгга а доахаш, партен правительстваш 1965 шера декабре Ленина орден елар Нохч-ГIалгIай АССР-а.

ВорхI шера план толамо кхоачашъяраx, къахьегамхой творчески хьинар айдалораx дика дарл хилар кердача пятилетке республика экономика дIахо айяра.

КПСС XXIII-ча съезда решенеша дегаш урооттадаь болча къахьегамхоша, партийни организацей кулгалца шерра яхь йоаржайир ихе шера плана заданеш хьалха кхоачашьяр дукха.

Болхлой, ИТР-ий, гIулакхерча наьха къахьегамен политически хьинар айденна хилар къаьтта хьахьокх коммунистически къахьегамен бытаи тIехьарча яхье пир дакъа йоаши хиларо. 1970 шу долалуча хана цу патриотически болама юкъе даькъ доаьаш 116 эзар саг вар. Коммунистически къахьегама коллективош яха сийлахь цIи еццай 20 предприятеша, 514 цеха, 2219 бригадаша, вахьта производстве хьалха латташ 50 эзар соьгIа сага коммунистически къахьегама ударникий цIераш еккий.

Цу шерашка болх бе йолалйб нефтемаслозаводе атмосферно-вакуумни трубчатки каталитически риформинга установкеш, керда ТЭЦ № 3, Назранера трикотажни фабрика, «Пищемаш» яха Аргунски завод, Староюртовски птицефабрика, Махьмад - ХитIарча газ чакхйоакхача завода хьалхара аргIа, кхидараш. 1966—1969 шерашка паччахьалкхо чтах хьалдаьнна 330 эзар квадратни метр чуIе моттиг йолш цIенош, 323 эзар моттиг йолш 323 школа, 600 менга чуоттаберзнаш дола бешиндаш.

Боккха болх чакхбаьккхаб республика промышленносте экономически реформа юкъейоалаяра. 1970 шу долалуча хана доал лаьра керлача методи тIа чьиккхаир промышленносте арахецаш йолча ерригача продукцех шоашта доагIача даькъа 88 проценти бечa пайдах 94 проценти кхоачаш йола 108 предприяти.

Промышленни производства темпаш сихьйаро, шерра индустриальни центраш хьалъяро ножкъостая доаш хилина боккхие дерригача доакъошка болхлой дукхагIа чуозара. ХIанз промышленносте, гIишлошъеча, транспорте, бувзаме болх беш 130 эзар гергга саг ва, цу дакъе эзарнел соьгIа нохчо гIалгIай. Революци ялалехьа массеxх иттаж мара дипломаш йолаш специалисташ бацар хIанзарча вай республике. 1941 шера 7 эзар, вар уж. ХIаьта хIанз лаккхерен юкъера специальни образовани а йолаш къахьегаш 44 эзарнел соьгIа саг ва, царех кхоадегIа дакъа — промышленноста предприятешка, гIишлошъеча, транспорте, бувзаме.

Промышленни производство их бIаь шера дегIаяра итог еш, вай гIад а даха белгалдоаккх. 1913 шера боарамал из 1969 шера 92-зза дукхагIа лаккхьенна хилар.

Цу цифраша, дог теша а деш, хьахьокх, Советски Iаьдал латтача шерашка Нохч-ГIалгIайчен экономике доккхий толамаш хиина хилар.

Промышленни производство дегIаахара лакха темпаш белгалйоахаш ала доагIа, техника хаддаьла ургайоахеш тоаяра, къахьегам дикагIа вIаштIехьбаккхара, деш дола доал тоадара лорда тIа дегIаиха хилар. Технически прогресо лаьттуь баьккхаб производства эффективность лакхъяра.

Бакъдар яьчи, республика промышленность дегIаяра даькъе хIанз а дукха да кхоачамбоацаран къовстаина йиса проблемаш. Дукха предприятеш я продукци хьарен реализаци ярен пачхьалкхен планаш кхоачаш ца еш, къахьегама овсарлен боарам лохболийт, материальни, къахьегама, финансови ресурсаш дIаухийтача доал эсала ду.

КПСС XXIII-ча съездан КПСС ЦК декабрьски (1969 ш). Пленумен решенешца хьалхе а делаеш, заводий, фабрикай, промыслай гIишлоний, транспортни организацей коллективаша хоадамболлаш хьоьсам доттабу производство экономически эффективность на могга дукхагIа лакхъяр дукха.

Организаторски массово-политически балха ерригча формаех пайда эц партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша бифбетта илли 22 апрель хьатIакхачаленьехь ира шера план 1970 шера 7 ноябрь хьатIакхачалехьен кхоачашьлта дукха производства резервех бизагIа пайда эца къахьегамхой оарцагIбахара.

Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

КПСС Нохч-ГIалгIай обкома промышленно-транспортни отдела заведующи.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КРЕКИНГИСТИЙ ХЬИНАР ЛАКХЛУ

Тха къахьегамоша чIоагIа Iомаю ленински теоретически тIехьале, цхь шоай гIулакхаш планашна беарча уйланаш васкетанаш нийса хилийта.

Занятеш дика лел № 3 йолча цеха Евгений Дмитриевич Гузнева кулгалдеча, «Коммунизмера» ленина «берий дахар» яха В. И. Ленина произведеним Iомаеча семинарски группе. Аудиторица цо я беседаш еоухийн шера хилараца, материала маIан кIоаргга тахкара дегIайоала. Атта кхетадергдолаш, шаьра цхьабакъда, чулоацам бай ца беш ду цо къамаьл. ленински хьехам яхха бувзаваь минашца, коммунистически болхлой партий цхьаболча кулгалхой а гIалаташен марксизма-ленинизма хьехам ийо телхабарцен дарфе доттабеча къовсамца.

Социализма политэкономе теоретически проблемаш Iомаеча семинарски группе (кулгалхо Вадим Александрович Сидоркин) чIоагIа уйла тIайохийт занятешка ленински произведенеш Iомаяра. «Общественни къахьегама овсарле хаддаьна лакхъяра закон, къахьегама овсарле лакхъяра фактерами резервашш» яха тема Iомаеча хана деша багIараша Iома а ю, пайда а эц «Къахьегама овсарлен хьакъехьа», «Сийлахь-йоккха почин», «Соцсоревновани хьакъехьа», «Советски Iаьдала аргIанара декхараш» яхача а кхыча а В. И. Ленина произведенеех.

Занятешка корта болаш къамаьлаш хилар тха заводе къахьегама овсарле лакхъяра фактерий хьакъехьа. Деша багIараша могаеш йийцар къахьегама овсарле лакхъяреш предприятена уж сихагIа юкъеяхьарен щекински балкирски метолаш.

ДIаэхача шера юкъе денз 25 ленински халкъа школа я заводе болх беш, деша вагIаш 300 соьгIа саг а волаш. Школай балха плана тIа оттадаьб В. И. Ленина биографи цун теоретически тIехьален Iомаелга. Укх деношка ленински школай керттера лекхар да КПСС ЦК Тезисаша шерра пропаганда я. Цу гIулакха семинаркоконсультаций яьй школай кулгалхоша.

Школашка дешаро тоэ хулийт В. И. Ленина гIулакхаши цIаккха а левгIоаца цун идеиши дикагIа йовза. Дешар яхчахьярчул дикагIа вIаштIехьдаьккхад №№ 1, 2, 3 йолча цехашка ни. Исакова, Власова, Рожкова, Чуприна, Абрамушкинас кулгалдеча школашка. Цига деша багIараша чIоагIа хьалаг долаш Iомаду уж исторически документаш. ХIара беседа деша багIарий кртгооее шерьаь па Iеш. Ленина сиина шоай гIулакхаш дог тийша болаш, принципиальность йолаш, корта болаш леааже а Iомабу уж, новкъостал ду шерна шоай Ильичачул мейаден лелаь. Цу гIулакхо дисциплина айо.

Ленински вахте латташ доалхача хIара дене къахьегамера тха толамаш алсамдоах. Крекингистий коллективе яхь лаьрхай юбилейна яй йоагIача тайпара нахьлахар дукха. Ленински вахте а этта, завода къахьегамхоша пятилетка 4 шера план 19 ноябре кхоачашаьйй. ХIанз укх шера 4 бетта план хахал 4 ди хьалха кхоачашъяр, кходаьча доагорана шин дийнахьи кхоьчча Iаьарцен электроэнергецй 10 дийнахьи болх беш дукха къахьегама 4 тха коллектив.

Дукха лоархIаме мероприятеш оттайб партком ЦК Тезисашта пропаганда яра. Цара юкъе къаьстта моттиг дIалоац теоретически конференцешен пропаганда кхычта массови формашен.

ЦК Тезисех лаьца укх шера оправь бетта теоретически конференци яьй оаха укх тайпара тема а йолаш: «В. И. Ленин — социализми коммунизми хьалъеча сийлахь-боккха кхоллама низ хилара тарра наьха творчества хьакъехьа».

Бекъонца дог тешадеш дола ловсалаш а кхулаш хьальтилар теоретически конференце декъа лоацараша ни. Ю. И. Гречкина, Т. В. Зайцевас, В. Г. Данилова, кхычар Ленински идеяш кхоачаш миштта ю, коммунистически къахьегама тIехьа. Ленински юбилейни медалаши Сийлахь юбилейни грамоташи яхаче лелаеча яхьа къахьегамхой шерра юкъеешаш бехкачча лоархIаме хилар.

ЦК Тезисашта завода коллективе дIахо шерра пропаганда лаьа рекомендацеш тIайийхо конференце.

Мероприятешка белгалдаьд кхы а массеxх теоретически конференци яла, хIаьта цу гIулакха хIинзе а кийча а болабенаб. Кийчъеш завода кагирхошта лаьрхIа теоретически конференци а. Цун тема: «Парти сол вай— дагахьа Ленин ва». Завода общежите конференци ергъя «Коммунизме даха Iомале лаьна да Ленина нагирхошка лаь васкет» яхаш тема а йолаш.

Книжкаш дешарашта конференци яьй укх темагIа: «В. И. Ленинах цун хиначча наха дагадоагIараш». Цига дакъа лаьцаш заводо болхлоша, ИТР-аша, гIулакхерча наха.

Тезисаш дIайовзийташ белгаш болх бу завода 70 политинформаторо. Цар хIинзале а беседаш яьй Тезисий 1-чен 2-чен разделех лаьца.

ЦК Тезисаш дIайовзийтара кIезига болх бац завода лекторски группа, цо 10 лекци кийчъяьй «Социализм—ленинизма идеяш кхоачаш хилар», «Ленин—пролетарски интернационализма хьакъехьа», кхыча темех лаьца деглаьш ю инженераша ни. З. И. Хачатурова, А. И. Кимаева, Е. Д. Гузнева, В. А. Шипова, кхычаъ.

Цхьабакъда, оаха кхетам кхеmалга тхона каргIдьяьча дIахо тха белча боккхача балха тIара хьалхадаь гIа шера из ю.

Уж ловрига дешаш кхачташ а хIара денарча тха идеологически балха тIа доккха новкъостал ду тхона КПСС ЦК Тезисаша парте декабрьски Пленума решенеш.

А. ГУЛИНЦИАЛ,

КПСС XXIII-чо съезда цIерагIча крекинг - завода политкабинета заведующи.

КЪАХЬЕГАМА ДИСЦИПЛИНА ТОАЯРА

Ленински къахьегама вахте латтача Грознески маьлх сча комбината коллектива къахьегама дисциплина дикка тоаенней. Партийни, профсоюзни организацеша болхлошта юкъе дукха массово-политически балхаш ду, дукхагIа йоекхо ю хIара болхлочунца беча къетама балха. лакхбаьб коллективана хьалхашка латта бехкокхам.

Укх тIаххьарча хана комбината коммунисташа дукха къахьег В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетаь КПСС ЦК Тезисаш, КПСС ЦК декабрьски Пленума материалаш болхлошта кIоаргагIа дIайовзийташ. Уж балхаш ду комбината политинформатораша, агитатораша, пропагандисташа, КПСС Ленински райкома пропагандистски группаша. В. И. Ленин ваь 100 шу дузача дешна некъабоагIача хана дикка лакхбенийб болхлой собранией лоархIам. Костькаста партийни собранешка коммунисташа отчет тел шоаш баьча балхах. Цига цар дуьц устаеии требованеш шоаш миштта кхоачаьюь, къахьегама дисциплина чIоагIъярчи болхлой сий дикко доттадараш, кхыдолча дешеех.

Къахьегама дисциплина тоаяра чIоагIа лоархIаме ба коммунистически къахьегама сийлен цIи якхара лоаттабу къовсам. ХIанз из сийлен цIи яккхара яхь яьнна ва 620 болхло. ХIаьта коммунистически къахьегама сийлен цIи еццай вафельни цеха, ворхI бригада коллективашта. Коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи еццай 2 бIаь соьгIа болхлочо.

Коллектива къахьегама дисциплина тоаяра боккха пайда болаш гIулакх да кест - кеста кагирхой къахьегама ветеранаша вIашагIбеттабалар. БоккхагIчар шоай профессии езайолийт керда балха баьлача наха, дуьц предприяте истори, мел хувцамаш хинна комбинате, кхидола дешеш. Цу гIулакхо дикка пайда баьб. Шерагара - шерага лаххагIа хул комбината коллективо доаха толамаш. Цхьа шу дIадодаш тха коллективо паччахьалкхен плани тIайица социалистически декхараш тIехкхочаш ца деш. Юбилейни шера хьалхарча шин бетта план а толамаш кхоачашъяьй оаха.

Коллектива юкъе кхетама бола бара даькъе даьха толамаш дика даьл а, цIенхаштта кхоачамбоацараш а нийслу цу лоархIамерча участке. Дукха моттигаш нийслу къахьегама а технологически а дисциплина талхаеш, кесткаста тIа-юха бувлаш хушаьлу болхлой. Цул соьгIа корта бохабу малараш малаш, прогулаш, еш, хIамаш лечъеш моттигаш а нийслу. Уж тайпара доле гIалаташ дувлар бахьан долаш дIалахача шера бIаь соьгIа болхлочо административни бекх бир. 53 болхлочо прогулаш яр бахьан долаш зехьа йоаь ха 425 сага ду дар. Из ха йоаь на хилча кхы тIа а арахета йиш яр 15 эзар сома маьлха продукци.

Прогулаш ераш малашб хьалхачул тIехьагIа гучадьнийд дукхагIча дакъе № 12 йола профессионально - технически училище чекх а яьккха тха даьча балха бохкабаь кагирхой хилар. Уккала бехк кIалхара балаш училища кулгалхой а. ХатIахьа йоа йола бехаш ба цига кагирхошта юкъе бу кхетама болх.

Технологически дисциплина телхаеш а моттигаш нийслу комбинате. Из бахьан долаш дукхьал дIадахача дхьан шера брак йолаш арахийцар 19 тонн маьлха-булочни изделеш. Цхьабакъда, цу гIулакха бе богIа бехк ца беш бисаьар баххечарна. Масала, 38-зза брак ячча болхлошта из кхоачамбоацар дIадаккхара дIадодар цар чотах хилийтар, хIаьта 20-зза брак ячча моттиге, цу гIулакха бехкебарашта премиальни ца луш соцадир.

Ала дезаш да лакхе дийцараш санна гIалаташ дувлийтача болхлошта коллектива юкъе моттиг йоацилга хIана а тIехьа дIа ца хейталга. Из болх тоабара профсоюза заводской комитето кесткаста дувьаш уж лоархIаме лениш болхлой собранешка, новъостий суде, пенгазета тIа. Кестнесте болхлой дIа-юха бувлаш хушабалар а чIоагIа Iаткъ комбината балха. ДIадахача шера дIа-юха бувлаш хушабенна болхлой 40 процент бир. ХIанад-теш из гIулакх нитта? Цун керттера бахьан да болхлошта эша хьалаш ца хилийтар, бетта салаIара хьалаш тесаш хилар. Массеxх цу да маьлх сча цеха реконструкци е лерхIа. Цига хеш доле балхаш дукхагIдараш кулгаша да доаш хила балхаш да. Цунна реконструкци яр чIоагIа лоархIаме да комбината. Комбинате болх беча къоанча специалисташта чуIе кхыметтел общежити а ца. Цул соьгIа бийсанара смена йистелахь гIьына Iеш боар болхлой цIаькхуьла специализированни транспорт а ца. Уж а кхыдола а кхоачамбоацараш нийслалар бахьан долаш кест - кеста хушалу тха комбинатера болхлой.

Уж лакхе дийца кхоачамбоацараш сихагIа дIададахара, комбината коллектива болх цIенхаштта тоабара лоархIаме а бахктоахаш а декхарий хьалхашка латта партийни, профсоюзни организацешта.

А. ТАРАКАНОВ,

Грозненски маьлх сча комбината планово - производственни отдела начальник.

МОСКВА. Столицерча выставкаш уттаеча Центральни зале хьайийлай В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетаь «Советская Россия» яха йиъагIа республикански художественни выставка. Цига хьекха оттабаьб бiь эзар гергга болх — живопись, графика, скульптура, монументальни, театрально - декорацийни, плакатни искусства произведенеш.

СУРТА ТIА: Н. А. Сысоева яхача сурт В. И. Ленин, Н. К. Крупская Кашино эггара хьалхара электростанци хьеллача.

ТАСС фотохроника.

КОЛХОЗИЙ СОЮЗНИ СОВЕТЕ

5 марта Москве ший болх чакхбаьккхар колхозий Союзни совета. Цун членаш кхаь дийнахь хьежар колхозий строй дIахо дегIайоалаяра лоархIамерчо цхьадолча дешашка.

Колхозий Союзни совето цхьа барт а болаш могайир колхозхой социальни страховане централизованни фонд хьаярен пайда эцарен порядок. Совет миштта хьежар колхозий Союзни республиканский советех, автономни республика, край, областа, района колхозий советех йолча предложеней проекташка а.

Колхозий Союзни совета членаша могайир СССР юрта боахама Министерства оттаь колхозий чурча распорядка хьоккамера прилаш.

Колхозий Союзни совете доашхаш хьежаб иалта культура республикански боахамашта юкъера страховой дIадучча фун фондаш хьайрах долча дешага.

Пятилетка тIеххьарча шера юрта боахама болхлой декхарех къамаьл дир колхозий Союзни совета председатела, СССР юрта боахама министра В. В. Мицкевича.

(ТАСС).

«СЕРДАЛО»

2-гIа оагI., 10 март 1970 шу.

IИЛМАИ ТЕХНИКАИ КЕРДАДАРАШ

Маьлха тIа хула лелхамаши Лаьттах тIайоалача хIамашта хула лазараши

Лаьттах тIаьовла хIамаш доваьра Ерригсоюзни Iилма - тоххама институте (Ленинград) ворадаьд маьлха йоахалар лаьттах тIайоалача хIамашта хулча лазараштен юкъе бувзам хилар.

Эггара чIоагIагIа малх бIоабенна ха яр 1968 шера, цудухьа дIахорча ялх — ворхI шера кIийна зуламера IажагIен тайпен мукх чIоагIагIа тIайнжа, фийтех кIор хила, хоартолаш сийсъяла, соний гаьнаш йоккъала тарлу Iаьржа деацача лаьттай зоне. Цу цхьан хана Кавказерча цитрусоеи сома тIера мукх IойоагIарьа, царна лазараш кIезигагIа хургда.

Шоай програмаш баь хилара чIоагIа сатувсаш ба Iалмахой Лаьттах тIарча биологически дахаренй маьлха йоахал хувцалуш из бувзам хиларах йола тоадар пайда баьгаш хьажар дукха.

(АПН).

Кавказе эггара хьалхара атомни...

Атомни электростанци хьайир лоргIеалаш а Араратски ягагIа, лаа болаца моттигашкера гаьане хIитто. Ивз бокхагIа хилар мара кхы бе-бакха болаш, болх беш йола Нововоронежскичун ма санна конструкци а йолаш йола Армянски АЭС хьалхе болабеннаб республикера гIишлошъераш. Цига оттаергьа хиво кхестаерга. лаш йола хе тIера царни реакторашт. Хьалхара аргIа — хIаране 440 эзар киловатт низ болаш йола шин блок. ХIанз республикерча ерригача йоахалцен хьиш болх бола электростанцешта лур масседа электроэнергга хьалгъе атомни станцаш.

(АПН).

Болх баь даьнначул тIехьагIа арахувса хиш «тIоадаца доагадар»

Лаьттаниа кIезиара доагорана дахара институте доагаре процессий лабораторе тохкаш я заводашкара арахийд хиш ваннаe дургоаьачи дахара яьй тайпара ниятола. Арахувса хиш тIоадалиа доагадарa» аьнца цIа тилаьй цунах.

ТоIахаьча фоно тIехьара тIа беча низо турбопровода чу вегаду арахувса хиш. Цул тIехьагIа хIамагIа кийна бIехха хиш фон теплообменникашка дода. Из бахьан долаш хицара чIоагIа, коаче, Iи хиле урагIьуза органически веществаш мест а луш углекисли газе хийл хиле хIамашIрует. ТIакхха вай цIена хул.

(АПН).

Домна-Iаламат

3200 кубически метр чура ю домна Советски Союзе эггара йоккхагIа домна хьалъерзьа Новолипецкерча металлургически заводе. Дийнен баьсанен цо доладу чоаянн ахк эзар тонн хургда, шера доладер — иш миллион соьгIа. Чон сихагIа лалийтара пайда эц 35 процент кислород а хьаа тушттача фонах. Домна проекта латар — «Гипромез» яха Москвамски институт.

(АПН).

ДIАХО КХЫ А ДИКАГIА

Шерагара — шерага боахам тоабеш хьайоагIа тха совхоза коллектив. Плаиал совгIа жа дебадарах, хIаьта йоаккха продукци лахьарахи 1968 шера РСФСР-а правительства памятни байрак елар совхоза къахьегамхошта. Цхьабакъда дIадахача шера Iа шийлен дIаьхен хиларах лийрхIачунга кхача аьттув бадавзар тха къахьегамхой. Доакъар кIезига Iалашдарах жа хала Iангара даьлар. Из бахьан деаш цар продуктивность дикка эшаьлар.

Хинна кхоачамболвараш дага а доагIаш дIадахача шера аьхкайн гурахьа, хьалхарча шерана хьисаьдича, гIожен мошен доакъар кхоза дукхагIа Iалашдар хьайбаш леладераша. Кхоачамболаш кийчйир боахаме концентраташ а. Iе дьатIакдоачаш сийла лорд йола йол йиъ эзар тонн, аьнах даьккха хьоар 150 тонн дар боахаме.

Доакъара база дани чIоагIъе езаш йолга дага а лоаттадеш, дукхагIа дIахо оаха хIанз доакъара культураш. Оахаш долаг 4 эзар гектар лаьттах диълагIа дола дакъа цу культураша дIалоаш. ХIаьта севооборотъ юкъе долхача лаьттишка, дагIенаш цонаш дикагIа хилийтара, 750 гектара тIа люцерна юргья. Иштта цIаккха теркам лаьгI ца болийташ чIоагIъе сакгьел тха доакъара бола, хIана аьнча, хIара шера 75—80 эзар устагIа, 2800 бежан, 20 эзар коа тIара салхазар да совхоза фермашка леладеш. ХIаьта пачхахьалкхенга дулх доххара тхоай малагIа торонаш а тахка а тезка кхы а цаI — аьхлагIа отделени вIашагIйоала лаьрхIад совхозе. Из боахам дукхьая хьакхарч леладра специализаци аь хургба, тIаккха хоаш ма дий из дакъа хьайбий боахаме эггара сихагIа детIадоагIаш долга, цудухьа дулх даккхара боарам ловццача юкъах дикка даккхергба боахамо.

Хьаьха кIезига лелайора совхозе хьакхарч — 1100—1500. ХIаьта уж лелаеча моттигашка доакъар тIакхахьара, кхмдола гIулакхаш кхоачашдара механизаци яьнаар. Цудухьа дукха дар хьаккий дулх даккхергб дIадоаар. ХIанз кхоаза дукхагIа и боахаме хьакхарч. ХIаьта обороте 10 эзар хургй. Укх шера пачхахьалкхенга 400 — 450 тонн хьакхий дулх дохка дага да тхо.

Юртбоахама продукци яккхари из пачхахьалкхенга йоххаран совхоза белгалъя плаяна дIадахача шерачул лакхагIа я укх юбилейни шера. Иштта, 2900 тонн алат, 2400 тонн шура, 960 тонн дулх, 270 тонн тха, 200 эзар фуъ дохка лаяш да тхо укх хьаьи шера. Цу хьокхамашка кхоачарба тха къахьегамхой, нагахьа санна хIара Iаттагара 2550 килограмм шура, хIара устагIанна тIера 5,5 килограмм тха даккха, хIара бIаь жийна тIехьа бIаь Iахьар кхебе цар аьттув боаьс.

Уж пляновн заданеш мара яц, хIаьта укх шайна массанена а бехктохкамерча юбилейни шера цар тIанйца декхараш дикка тIех да.

Уж толамца кхоачашдара шоай хьинар, ма хо ца беш къахьегаш ба хIанз совхоза къахьегамхой. Иштта юртбоахама техника тоя я ль кхацкара балхаш дарайъкай механизатораша шоай агрегаташ. Февраля кхаьшка бола бе йаш хулийташ дола деноа зеха дол а ца деш, эзба аьнча лаьтта 7200 гектара тIа Iай лаьттанца Iайна тIоадал социаьм маккаш даьхад. ХIанзе 600 гектара тIа кепи 495 гектара тIа горохи дIайчйай кхаш леладераша.

Дицдолийташ дац цар кхаьшка удобренеш яккха езаьга. Гурахь йийичче культураьтта водкормка елга. ХIанзе кхаьшка дIадахьад 12 эзар тонн кхо, хIаьта 3000 гектара тIа самолетацца еш йола подкормка ль доаладш латт.

Дукха да укх деноцка жа леладераьта тIалатта гIулакхаш а. Ха йоа да еш лоархIаме долчук шоай теркам тIабахийта кийчо еш ба уж. Иштта, товеш я желаш, кийчбеш ба сакманщикаш, фермашта юкъе тIаувзаш латт машен доле доакъар, кхмдараш.

Жа дукха тIера а ца доалийташ, уж хIанз дика Iангара доакхаш хиларца укх шера 25—26 эзар Iахьар кхебара къовсам лоаттабеш ба тха жа Iуй. ХIаьта хьалха латтача жа Iуша йкъалагIча отделенерча С. Хамзатова, шолагIча отделенерча А. Амаева, Р. Акуева, кхоалагIча отделенерча А. Батошева, С. Пасмурнова, боахама кхьбола жа леладераш тIа а хьехаш царех хIаранегIа болча 740 жена тIехьара 1000 Iахьар кхебен, хIара устагIанна тIера 5,5 килограммал кIезигагIа доаладш тха даккхен декхар тIаьйцад.

Дика къахьег фермай доахаш леладераша а. В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача укх юбилейни шера сийле хIара доярка социалистически декхар тIанйцад хIара кхоабача Iаттагара 3000 килограмм шура йоаккхаргья аьниа. Укх шера хьалхарча дийнахь дена шоай социалистически декхараш кхоачашдара чIоагIа къовсам боаржабаь болх бу доаркаша. ХIаьта цар хIара денна йоаккхаш йолча шурийга хьежача, шеко йоацаш ала йиш я шоаш лерхIачунга уж укх шера кхоачаргбоалга. Доаркашта юкъе яьржача яхе хьалхе хIаьа Е. Мунаевийга а. Шин бетта хIара Iаттагара 440 килограмм шура яьккхай ю. Дукха цул тIехьабисабаш доаркаш С. Чичаева Х. Юнусовая. Йиъ бIаь килограммал совгIа шура яьккхай цар а хIара Iаттагара.

Хьайбаш леладераша дIабахача шин бетта даьхача хьокхамаша хьагойт цар квартальни плян толамца тIехкхоачашъергйолга. ТIаккха дIахо йодача хана балха тенвааш лакхьара аьттув бола ахкин ца хьатIаоттаргья — хьокхамаш кхы а тIех хургда.

Г. РЖЕВСКИЙ,
Наурски района «Терский» совхоза директор.

Дийнача производственни хьокхамашца накъьесо кхалиьхацIейна — 8 марта «Севкавэнергоремонта» Грознески электроремонтни участка электродвигателашта ремонт еш йола обмотчица коммунист Александра Яковлевна Береснева. Хьалха деттача производственница ремонт ю 450 киловатт ниа болча электродвигателашта. Цо ремонт ю двигатель тIеадина могаю массаза а. ХIара сменагIа йола белла норма 150 процент кхочашдьо А. Я. Береснева.

Сурта тIа: электрообмотчица А. Я. Береснева схема вIашагIлоташ йоаля.

Д. Васильева сурт.

МОТТИГЕРА СОВЕТАШИ ЮРТА БОАХАМИ

Къахьегамхой депутатий Гудермесски городской Совета исполкоми юртий Советаши, тIехьарча хана дикагIа хьежа яьпнай юртбоахама продукци дIасаьяккхарел из пачахьалкхенга йоххарей плянаш кхоачашьяра, колхозийи совхозийи лаьттиш дIадугIаргдоаш лорадаре, къахьегамхошта культурно-бытовой хьалаш кийчдара лепашка.

Юрта боахам дIахо тоабара дешаш юкъ-юкъе дувц исполкома заседанешкеи городской санна, иштта юртий а къахьегамхой депутатий Советий сессешкеи, цига кхоачамбоацараш дIадахара Iлерзана хоадамболлаш йола решенеш тIанйю. Цунца тешал ду факташа.

Масала, «Дружба» совхоза № 2 йола отделени районе тIалапарех ю. Нагахьарча хьокхамашка планаш а, е социалистически декхараш а кхоачашдара доахен дукха доар, лелараш дар. Из хIанз ца ла санна хIор юрта Совета дуцуш хьалха оттадин отделено кулгалхой тупнарах дола дош, хIаьта цул тIехьагIа, отделене балха хьакъехьира дешаш исполкома заседанешка, Совето сессешка дувца а дуншаш отделене коллектива доккха новкъостал дир балха тIара кхоачамбоацарш дIадахара.

Истисунски юрта Совета (председатель нов. Темиралиева Елена Семеновна) 1969 шера 19 сентябре дийцар Совета сесси доаханна Iан кийчо ярахи отделенерча дотлача фу тоадарахи дола дош.

Юрта Совета исполкома заседанешка дийцад дешаш: дIадийна алаташ доаларах, алаташ лорадарах, хьайбаь продукци кийчъярах, аьсана духьала къовсам лоаттабара де дезарехи. БIаьстан юкъе хкашка дена балхашта отделени кийчьярахи дола дешаш.

Цу гIулакхех дика беркат даьннад. Масала, «Дружба» совхоза 2-ча отделене коллективо шиий хиннахьеш ца дойташ чубIнар алаташ, дIадийра гурахь дуя алаташ, кхоачамболлаш кийчдир доакъар, дика кийчо ьына ца долийташ Iангара доахаш латт доахан, бIаьстан юкъе кхашка дергдолча балхашта кийчо яь яьнай, доахана продуктивность лакхьенай.

Нагахьа санна 1969 шера январе 43 тонн шурий яьккха хиннале, 1970 шера январе 46,9 тонн яьккхай, хIаьта доаркаша ип, А. Алиеваси Бестулагова Тамараси 1970 шера январе хIара кхоабача Iаттагара 338 килограмм шура яьккхай цхьанаьне.

Горсовета исполкомо, районе юрта боахам детIабовлабара дешара а хьожаш, цу цхьан хана вIоагIа уйла гIейсхийт дIалуиргдоаран колхозийн совхозийн лаьтташ лорадара дешашта а. Лаьтта дIалийна моттигаш гучаьнча, уж кхы гаена ца йоалийташ цу сахьате дIайолх.

Кулгалхоша тIахьожам чIоагIа гIа оттабари городской Советаш юртий Советийн овгIонгахьара новкъостал хилари бахьан долаш соахк цхьалола толамаш даьхар района юрта боахам къахьегамхоша, дика кхоачашду 1970 шера шоашта хьалхашка оттадаь декхараш а.

Пачхахьалкхенга дулх доххара хьалхара квартала плян 260 процент кхоачашьдай района эррига ча колхозаша, хIетта шура йоххара плян «40 лет Октября», «Дружба» яхача колхозаша 100 процент кхоачашьйй. «Гудермесский» совхозо шура йоххара квартала плян 55 проценте дулх доххара плян 31 проценте кхоачашьйй.

Уж дика гIулакхаш доллашехьа а, юрта боахам детIабовлаеш доккхий кхоачамбоацараш да горсовета исполкомен юрта Советийн.

Тахкача гучадаьннад, «Дружба», «Гудермесский», «Новогрозненский» совхозашкеи, «Дружба» яхача колхозеи болхлоштеи колхоллоштеи оIсаретIа болх бара шин хьалхар кийчкардаш, хилазадаргдоачча товарашш уж ю Iалашбу, керда толамаш дахарц юрташкара къахьегамхой гIахьехаш йола гойтара агиташи массаплахьа а яц, красни уголокашкеи библиотекашкеи шийла ялла я.

Колхозийн совхозийн къаьсттаьна кулгалхоша, къаьстта а «Дружба» совхоза директора нов. Жуковски, «Дружба» колхоза председатела нов. Гериханова, «40 лет Октября» колхоза председатела нов. Осмаева бехктокхам ба хегаш леладаьд доахаша Iан кийчо яра гIулакх, кховчам хиллаа доакъар Iалашпаьдай. Из бахьан долаш хIанз цу боахамашка доакъар, къаьстта концентраташ йоацаш чIоагIа хала хьуз.

«Дружба» совхоза концентрирования довеьараш ца хилар бахьан долаш хьакхарч лорадаа йолча дIаккхьачай, хIаьта кулгалхой дукхила йоана хьакхарч пачхахьалкхена дIаялляяш ца боахаме хул, цу тайпара совхоза экономикина цIеяхаштта зе а деш.

Цу цхьан хана района колхозашкеи совхозашкеи масса тайпа хьайбаш 1968 шерачул кIезигдалийтад: доахан — 312 бежаш, жа — 450 устагIа, коа IIара олхазараш — 1765.

Цул а вогIа да, района боахамашка детта доахан 181 Iатта кIезигдалар. Iаьсий гектара кIезига лакха района колхозаштеи совхозаштеи 100 Iатто 67 Iаса.

Агротехника правилаш телхар бахьан долаш кхоачашъьяц яьта культурайн бьыдадаарийн хьувхьам лакийаре план а. Цхьаболча боахамашe кхебаь хьувкъам гектаре лоха хинааб. Масала, «Гудермесский» совхозо хIара гектара тIара 11,3 центнер алат даьккхад, оламагIа 17,5 центнер даккха дезача. Хьувкъам лоха ба «Дружба» совхозаш «Дружба» колхозеи.

Продукци кхеарга Iалашмате дукла мах бода района боахамий. Масала, «Гудермесский» совхоза алата центнерга бода мах кланагI лаьрхIачул шоза совгIа лаккагIа ба. «Дружба» совхозе бьырадаарий центнерга 16 сом 50 кепик дора, пламагIа 8 сом 70 кепик мара дала ний йоацача.

Цу дешех гуш ма дарра, продукци яккхаяргa дIабода мах лакха хилар бахьан долаш аьхха дуллаи шурийеш реализаци ярах 451,1 эзар сом зе хиннад района боахамашта. «Дружба» колхозеи «Дружба» совхозеи зенне да пакара свекла, бьыцадараш, алаташ кхалар. Нагахьа санна «Кавказ», «40 лет Октября» колхозашкеи «Степной» совхозаш, дукха кхоачамбоацараш хиладоллашехьа а, цхьайола продукци яккхара сий лакха мах бахабоаллахехьа, 1969 шу пайда а болаш чакхдаьккхадар. «Дружба» колхозеи «Гудермесский», «Дружба» совхозашеи 1969 шера цхьатьрарча хьалхаш шоаш йоллашаш а, 598,7 эзар сом зе дина пачхахьалкхена.

Боахамий кулгалхоара горсовета исполкомой дика хьехаду уж кхоачамбоацараш, хIаьта уш дIадохара теркам тIаувйй.

Цунца цхьана, республикански органий овгIонгахьара новкъостал а эш Гудермесски района боахамашта. Района боахамайта хьайбай помещенеш тоьаш. ХIаьта уж хьаьлеш сагI а вац хIана аьнча цу гIулакха хьакийна а кхча е дац, е гIишлой материалаш а яц. Техника а яц района тоьаш. Района доккха новкъостал де деза культурно-бытовой хьалаш вIаштIехьдахара долш хьоастадара, хий дехка хорнига хьайбиш карадерзадара, бахa мах эггара сагоагIа зиеш долча товарашца Iалашбара.

Г. МЕЖИДОВ.

КЪОНА БОЛХЛОЙ КИЙЧБЕШ

Грознески № 9 йолча профтехучилище кийчбу столяраш, плотникаш, паркетчикаш, штукатураш, малярош, плиточникаш, каменщикаш, бетонщикаш, кхыйолча професех болх пах. Укх шера цу училище дешаш 555 дешархо ва. «Чечингпромстрой» управлениена кийчбу цига специалисташ. Цул совгIа цига кийчбу «Терек» яхача мебельно-хьук хIамаш еча фирмана эша специалисташ а. Училище дешара материальни база шерагара-шерага тоалуш йоагIа, иштта дикагIеш гонзагIеш хул училища чакхъьаккха специалисташ а.

Дешара хьалхарча ах шера яьча итогаш хьахьокх успеваемость училище 100 процент хилар. Из тамаш а яц, хIана аьнча цига хьехаш бараш лаккхера образовани а йолаш бола опытни преподавателаш ба, дукхача хана дена ба уж цига болх беш, 5 шерал тухнахьа стаж йолаш цхьаккха а преподаватель вац цу училище.

Къаьстта дика бу болх плотникий группашка спецтехнологи хьехача нов. Голубева. 11 шу да ва цу специальностах болх бу. Цук урокаш лакха идейни боарам болаш чакхъовл, шерра пайда ва цо хьехара кердача методех. Иштта дика хьехаш ба преподавателаш Щербаков, Чекунов, Журавлев, кхыбараш. Каст-каста шоайла урокашка дIа-юха ухаш дивзтIйола опыт Iомаю. Училища успеваемость лакха лоаттара чIоагIа новкъостал ду закхтеш чакхъьнначул тIехьагIа къаьст-къаьстача дешархоща преподавателаша бахкаш деш хилар. Из болх во дешача дешархоща баь ца Iеш дика тешачарна а бу. Иштта болх бар бахьан долаш хьалхарча ах шера училище тIехдика дешаш 70 дешархо хилар. Успеваемость лакхьара цхьаькха бахьан да: дена ухараша ца ухараш малашб хьожаш, успеваемость миштий хьожаш цахьдаш учет леларе, цу тайпара моттигаш нийсъелча уж дешаш комсомольски профсоюзни собранешка дувцар.

Дешар тикогIа хIадахийтара дика новкъостал ду гойтара посебеш. Царех бизза пайда а эцаш дешархоша дикагIа дIаоцаргдолча тайпара хьаха хов преподавателашта.

Иштта болх беча училища коллективо лахаддаш лакхьу идейна-политически боарам. КПСС Ленински райкома семинарашка дакъа лоацаш ва 19 сат. 5 сат институташка, техникумашка заочно дешаш ва. хIаьта 3 преподаватель шин шера йолча университете дешаш ва. Цул совгIа училища цхьабола преподавателаш III лектораш, кружокийи семинарски группайи кулгалхой.

Училище къаьстта чIоагIа йоахо ю преподавателий технически педагогически квалификаци лакхъяра, дикагIбалча преподавателий опыт шерра дIайоавийт массанена а. Педагогически совете дувца вттаду чоархIаме дешаш. 1969 шера училище болх беш хилар методически комиссеш.

Дешара болх санна дика вIаштIехьдаьккхад училище салоIинга. СалоIинга лоархI преподавателаша кружокашка беча балхах. Цу кружокашка дакъа лоацаш ва училища 439 хьехархо а дешархо а. Къаьстта дукха ба дакъа лоацараш спортивни секцешка. Ялх шера вIаштта училищашта юкъе кIалкхетаргах летарах чьалкара моттиг лелаю. Цул совгIа училища дешархоша туристически походаш ю. Болх беш я ниаей, вокальни, эстрадни, халхарий, кхыйола кружокаш.

Училища болх тоабара, дешархой кругозор шеръяра доккха новкъостал ду училищерча библиотека (зав. А. Макуева). Укх тIехьарча хана цу библиотеке шийттаза литератури обзор яьй, «Алин шераш», «Н. К. Крупская сийлахь-воккхача Ленина сорат» яхача книжких хоо конференци яьй. «Мичара лоларгья романтика» яхача темах диспут яьй. Библиотеко болх беш я дешархой коллектива, цар кийчъяьй «Ленински моттигашка гIолла» яха стенд.

Каст-каста училища дешархой вIашаIлетталу революци ветеранашца. Сийлахь-боккхача Дай-махка тIема турпалашца, Социалистически Къахьегама Турпалашца, производства новаторашца. Дика лел цига социалистически ахь. 1969 шера Российски Федераце ше санна йолча училищашта юкъе хьалхара моттиг яккхарах училищена хьажайир РСФСР Министрий Советерча пачхахьалкхен комитетен профсоюз ПК-и Сийлен грамота.

«Профтехобразоване системе дешара заведенешка квалифицированни болхлой кийчбар дIахо тоадара зе тезарах» яха КПСС ЦК-н СССР Министрий Советей годаш кхоачаш. а беш чIоагIа йоакхо ю партийни, профсоюзни, комсомольски организацешка хьехеша кадраш — гIишлошъераш дукхагIа а квалификации йолаш а хилийтара.

Училище чакхъаьккха къона специалисташ кертерча дакъе вай республикерча гIишлошъерча участкашка хьежабу. Пхта дешаш барех дукхагIбараш Грознера кагирхой ба. Масала, 1969 шера цига дешаш хиннача 332 дешархочах 280 сат Грознерн вай республикерн вар.

Цхьабакъда, болх во ца леле а цхьадола кхоачамбоацараш нийсу училища балха тIа. БоагIача тайпара вIаштIехьбаьккхабаш дешархоша юкъе бу кхетама болх. Шоай професи цаIла езалургйола гIулакх а цика вIаштIехьдаьккхадац. Цхьаза моттигаш нийсду дешархой дIабаха бозаш а, е дешархой училищера дIабовлаш а. Уж кхоачамбоацараш дIа а даьха кхы а дикагIа тоадо беза училища болх.

М. ПЛЮЩ,
КПСС Грознески горкома инструктор.

ТIЕХЬАБУСАРАШ ХИЛА ЙИШ ЯЦ!

ТIАЙИЦА ДЕКХАРАШ ДИЗЗА КХОАЧАШДЕ ДЕЗА

В. И. Ленин ваь бIаь шу дузаш гарга ма кхоачшерагIа яьржаш латт цу денна къахьегама совгIат кийчдара лоьржа социалистически ахь. КПСС Централни Комитета тIахьехам дог раьза хиина хьал а лаьна, юбилейни цIей кердача къахьегама толамашца хьаздоа. беррпгача советски наха санна, хьйнаб кхо ца деш къахьег цхе шера плян хашал хьалха кхоачашъяра къовсам лоаттабеча Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша.

Пятилетка тIехьарча шера шин бетта республика промышленноста беча балха итогаш гуш за республика дукхагIйолча предприятешна шоаш тIайийца декхараш толамца кхоачашдой хилар. Продукцена реализаци яра шин бетта план тIехкхоачашьяьй республика промышленносто. Планах лаьрхIачул совгIа арахийца продукци 7756 эзар сома мальха я. Цу дакъе февраль бетта планал совгIа арахийца продукци 4299 эзар сома мальха я. Укх шера хьалхарча шин бетта продукцена реализаци яра боарам дIадахача шера цу юкъа хиннача 7,8 процент даккхбеннаб. Арахеца промышленни продукци керттерча дакъе дукхагIа хиннай къахьегама овсаоле даккхьара чотах. 1969 шера хьалхарче шин бетта хинначул 6,8 процент даккхеннай из.

Ленински къахьегама вахта толамца дIа а хьоаш дика толамаш даьхад дукхача промышленни предприятей коллективаша. Царна юкъе я «Октябрьнефть» «Сунжанефть», «Горскнефть». Мехкдаьтта промыслови управленей. мехкдаьтта газови управлене, Грознески химически комбината. А. В. Шерипова цIерагIча Грознески нефтемаслозавода. КПСС XXIII-ча съезда цIерагIча крекинг-завода. «Нефтехимзапчасть» завода, Грознески производственно-товарни контора, Производственно-энергетически контора коллективаш. Социалистически ахье хьалха латтачь коллективашта юкъе а иштта Грознески ремонтно-механически завода, «Чечингсельстрой» треста аьшкабетона конструкцей завода, Назрановски кирпичашкаш еча завод. Грознески макаронни фабрика, № 15 йолча маслозавода, Шалински райпищекомбината, кхы дукхача предприятей коллективаш.

Цхьабакъда, цхьайолча промышленни предприятешна, цу даькъе консервно-кондитерски комбината, Ермоловски леспромхоза, металлотара завода коллективашна январь беттачул а эсалагIа баьб болх февраль бетта, цудухьа цар вIаштIехьдалазар пачхахьалкхен плян кхоачашье. Хоам вахиллара тIехьаьеса предприятеш кIезигъенияле а. хIанз а дукха я уж.

Укх шера январе февраля бьича балха итогаш йича гучадалар 16 промышленни предприятей пачхахьалкхен плян кхоачаш ца хилар. Цар бехкаш Нохч-ГIалгIайчен промышленносто пачхахьалкхенна дIа на луш йисай 1602 эзар сом маьха продукци. ТIехьаьсача предприятей список кепатох аха укх кIала.

Ер шу долаьелча деиз тIехьаьсача предприятешта юкъе я Ацетонови завода, Малгобекски Старопромысловски кирпичашкаьеча заводий, Назрановски трикотажни фабрика, Грознески кога гIирс беча фабрика. Назрановски мельзавода, Грознески гормолкомбината, Сунженски леспромхоза коллективаш. Цу коллективаша 1970 шера тIайийцад доккхий социалистически декхараш, уж толамца кхоачашде деза цар.

Уж предприятеш чуйъагIача отраслеви управленей, объединеней кулгалхой декхарийла ба партегоркомашца, райкомашца. советски профсоюзни организацеш цхьана предприятеш тIехьаьесаш хилара бахьанаш кIоарга талха, уж кхоачамбоацараш дIадахара тIехьаьесача предприятешта новкъостал де. производство эргаккхар вIаштIехьдаккха, материально-технически Iалашо яр тоадара новкъостал де.

ТIехьаьсача предприятей партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш декхарийлаь а дукхагIа йоакко а еш, организаторски кхетамеи болх лакхача боарам тIа вIаштIехьбаккха, производства вронгача резерваш бизза пайда эцийтара ерриге коллектив. хIара болхло, сарцагIеакхха, производства эффективность лакхъе. Керттера теркам тIабахийта безаш гIулакх за хIара машинах. станках, агрегатах дикагIа пайда эцаш, пачхахьалкхен ахча, хIара минут, довгоо, материалаш, кхоергйола гIулакх вIаштIехьдаккха. Пахадаш тIахьожам детабе беза тIанйца социалистически декхараш кхоаташу хьежаш, декхараш кхоачашдергга ялаш дош а тел.., шоаш дена дош сиха дицлурчаргара дукхагIа хьодеха деза. Цунца цхьана массаза а лакха лоаттале деаш социалистически ахье дэалха латтачар сий, къахьегамхой творчески инициатива детIайсадайое материальни моральни стимулировани а еза болхлошта.

Деза цIей — ленински юбилей тIаклача юхейиса дукха ца яц. Бизза цу ханах пайда эцара дерриге нигаш овгIагIдаха деза. Республика беррнгача къахьегамхошта хIана хьалхашна латтачарех эггара лоархIамегIен бохатохкамегIен дола декхар да из. Советски наьха цхьа дика оамал я: дош деннадале — кхоачашде из. социалистически декхараш тIанйца дале кхоачашде уж яхаш.

Пятилетка тIехьарча шера плани В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна сийленца накъбабахара тIайийна социалистически декхараш толамца кхоачашдара хIара производственни коллективе, хIара къахьегамхочо болх бе беза цу девизах.

ПРОДУКЦЕНА РЕАЛИЗАЦИ ЯРА 1970 ШЕРА ШИН БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШ ЦА ЯЬ ПРЕДПРИЯТЕШ

Предприятеш	Директор	Парторганизаце секретарь	План кхоачашъяр проценташа
Ацетонови завод	Н. М. Зарицкий	О. А. Белобродский	88
Сюзяной фабрика	В. П. Батманов	Н. С. Богаевская	98
Старопромысловски кирпичашкаш ю завод	И. А. Куркиев	Т. М. Сорочкина	98
Малгобекски кирпичашкаш ю завод	А. М. Алероев	З. К. Эржонова	
Назрановски трикотажни фабрика	А. Б. Шадиев	Б. А. Умаров	46
Кога гIирс бу фабрика	В. К. Полинский	В. С. Агабеков	93
Металлотара завод	П. Е. Столяров	А. М. Селицкий	86
Шекар дойкха завод	Н. Г. Горянов	Ю. С. Белоусов	84
Консервно-кондитерски комбинат	С. М. Бакаев	Б. А. Майрукаев	61
Грознески гормолкомбинат	Ю. А. Ахвердян	П. И. Филимонов	97
Наурски маслосырзавод	М. Д. Магомадов		85
Назрановски мельзавод	Б. Б. Ужахов	Х-Б. И. Майсигов	76
«Сельхозтехника» объединени	И. А. Аванесов		94
Ермоловски леспромхоз	А. Я. Марзиев	Д. С. Дашаев	90
Сунженски леспромхоз	Н. И. Цинкалов	А. К. Цуканов	87
Автомобильашта техобслуживани ю-станци	директора декхараш кхоачашдер В. Д. Сходарев		84

Ер 17-гIа шу да Грознески химически комбинате № 32-111 йолча цеха аппаратчицалла Тихонова Валентина Михайловнас болх бу. Цу юкъа йоккха опыт Iоаьй цо. Ший опыт дог раьза долаш дIалу цо къоначча аппаратчикашта. Цехерча массехк моттиго болх бе бокъо ений цунна. Валентина Михайловнас болх беча цеха коллективо укх шера хьалхарча шин бетта плян дикка тIехкхоачашьяь. Уж толамаш доахача дизза дакъа ььцад аппаратчица нов. Тихоновас.

СУРТА ТIА: болх беш я аппаратчица В. Тихонова.
С. Хугаева сурт.

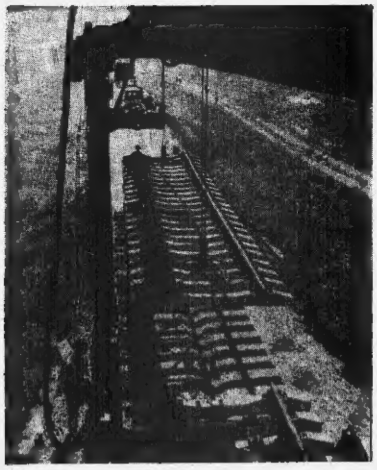

ТАСС ФОТО — 60
В. Горохрин. Мецача аре гІолла.

ТАСС фотохроника.

Фашистски Германи йохаяь 25шу дизарга

АРТИЛЛЕРИСТА МАШАРА ПРОФЕССИ

ТІом болабалалехьа дуккха хьалха дешт автослесарь волаш Грозне болх беш вар Фролов Василий. Болабелар Сийлахь-боккха Даймехкан тІом. Хуьна йиъзар Фроловa ший професси. 57-чу стрелковa дивизе артиллерист а волаш дІаболабелар цуьнa тІема никъ. Из дивизи МалгІобекан Моздокан юххе тІом беш яр. Йоккхача тоьпа командир волча старшинас Василий Фроловa вийсa токар йоккхa топ.

ТІаккха контузи. Госпиталь. Цербa дахьчуй тІехьагІа из дешa хьожаву артиллерийски училище. Яля бутт баьннчул тІехьагІа шиа а фронт, хьалхара позицеш.

Дукха тІема некъаш довза диизар Фролова. Цо дакъа лаьцар Орловско - Курски направление, Украина арекашка городаш, юрташ мукъайоахеш даьхь лирача тІемашка. ХІьта Советски Эскар котдаьлначa хана Фролов Германе вар.

Деьхе баьхан баьхa тІам тІа кхоза чоьнаш хилар майрачу старшинана. ХІьта а ше верззаниехьa юха а хьалхарча мугІарашка а этте моастагІчох лаьташ хулар Фролов, Цудухьa цуьн тІама совгІатaшта юкъа и кхоъ орден, массехк медалаш.

ТІом чакхбьннбер. Ше хьалхагІа вахьача Грозне кІалера кон Фролов. Ваьхла. тІем тІа хинна чоьнаш, лайна хало дегІа чІоагІа ІатІьаш яр. Лорий комиссе кхоалагІа группе инвалид лаьрхІар цох. Автослесарьла болх барта дог дохкала йцар.

«ХІьта а нака лайла бергбола болх ма бича балан»,—йовх. Василий Ивановича. Цудухьа кхы говзал Ісмае лаьрхІар из. Цу хана шиш шера йолча Харьковски кулинарин школе деша вахар со.

Кондитера професси а Іомаль шІа воагІа из. Хьалхарча шераш ма Грозне бу но болх, тІаккха юрта вода болх бе.

Ништа волалу В. Фролов кооперативни системе къахьега. Цо болх бу Надтеречни, Шалински райониашка. ХІьта тІехьарча пхе шера ньсархошта торташ, печенеш, кексаш, пирожнеш вийтьеш ва из.

Дукха Сийлен грамоташ, мах бола совгІаташ тийнкан говзача кондитера шиӣ балха тІа. Баракал оалаш ба цуьна шиӣ «мерзе» професси но хІаІомаль массехк гІалгІай йоІ а. ХІьта хІана а я цуьна шиъ ученица. Кастта царел а хургба дика кондитерат.

Соахк сентябрь бетта Василий Ивановича вихаре йоккха совгІата хилар: из дІайийцар КПСС члена кандидаталла.

Машара професси а хиннача артиллериста хІаннарьор. Цо чІоагІа лоархІ из, кхьибрашта Іомаю.

С. ВОРОНИН.

Джунковская (Маркова) Галина Ивановна 1925 шера дена шиӣ даьцеи нахьацен Нахсарен районе хьхай, Грознески медицински школе дешa тьхІай. ТІом болабелалехьa Московски авиационни школе деша яхар Галина Ивановна. ЦІьабакъда, цхьар дийша ала кхехизр цун. ТІом болабелар. ХІьтта кхийна йоІ М. Джунковская ВЛКСМ ЦК-ас баьче тІакьехамагІа гярз кира а цІа, дІрло и хинна дІаттар.

Сийлахь-боккха Дай - мехка тІам дІабалабеннача хьалхарча деношка дена из чакхбаллаш пикирующи бомбардировщика штурман хиннай из. Цо шиӣ сецa кходеш тІом баьб фашистски гІерпахошта дукьала. Яьннаш йолле самолетa тІера дукхаза парашютица чухкресенной, тІабоегІа фашисташ самолета тІара пулемета алаца юхабайттай. ЦІьабакъда, цу гІулакхa цун массала а дика веттре бролар.

Гитлеровцашта духьалгча тІам тІа декал, къонахчал гоьтарах дукхa совгІаташ тайлний КПСС члена Джунковская Галина Ивановна — Щена Байракха орден, Щена Седкаа орден, медалш. Советски Союза Турпала сийлахь цІа енний цуьна.

ТІам тІа хьалхарча юххьне лаьтташ йІуха хинна Галина Ивановна Маркова (Джунковская), хІана шиӣ маьвиги шиш беращи Москве кхаш а хьинаре къахьеашно. Йоккха дакъа лоьи до общественни вахаре. Советски тІема ветерани комитета член я.

Нохч-ГІалгІайчен къахьеашкошна эза хеташ йоах шоай мехкахочун Сийлахь-боккхачо Дай-мехка тІем тІа сийле ьккхача Джунковская Галина Ивановнай цІа.

СУРТА ТІА (тІема шераккара сурт): запасера авиаци гвардимайор Советски Союза Турпал Маркова (Джунковская) Галина Ивановна.

Сурти тексти С. СУЛТАНОВА.

ЙОАХАЛ ЛУ КОМБИНЕЗОН

Электрическтаита гІолла йоахал ваьаш йола костюм хьхиӣ Украна Іилмай Академе материаловеде проблемий институте. Электрически токах йизеттача хІоакхуш дола кІаде хьадаьд цига. Йіоахал телача комбинезоний опытни парте хІенхле арайийцай.

Мел чІоагІа шийла яр, дарь хьехар ьаьна ноакъа яь из тайна костюм тІахояхача сагa. Норильски горнометаллургически комбинате теххаа из бераткъа.

(АПН).

ХАТАР. СЕКУНДАША ИХЕЛ КЪОЛСТАЕЧА ХАНА

Токийски порта цхьан причале «Балхаш» яха советски гидрографически кема латтана юхье велосипедаш хехкаш даьхаб японски берам. Цуесн Тахакаси хьаш хинна кІаьнк, велосипеда торгаз таха ца а кхуш, хи чу вахка. Кеманан причальни пенах юхьерча веттиана моттиг хи чу веттавуш хинна из. Кема цхьан моттиг лаьттадаи, минут массаза дола из юкъ хІамагдум хинна. Вахтенни матрос Гоголев хи чу кхоссавенна. Цуьна ноакъостел де тІакъайддаб воккхаІвола матрос Сисуева вахар Бобров Вячеслав. Цар, сихха причальни брусьаш тІа гІалла Іокlал а баьддa, хилацалье цу хина хи буза водаш вахтта кІаьнк.

Моряками хІалхаренкхочча шоьнка цІа тІехьавІо хабре, кІаьнка дан нанен бабіда кема тІа а баьхка, советски морякашта цу бархал для болабеннача хана. Цу дикача гІулакха хьакаъхьаре хоам сихха дІабоержар японски столице вараарчa кварталашка гІолла. Японии морянашта барка ала «Балхашa» долча ухар Токио бака мах.

Цу тьакъетзъ доам бир дерригача японски столични газеташ, хІьта Токио хи тІарча полице ажкалаша японски кІаьнк дехарa дІеккхарах баркал ордан аьсааш баліхо советски морякашна.

Александр КУРБАТОР. (АПН).

200 МОТТИГ ЙОЛА «ТУ-114»

Кастта Советски Союза авиакъахьашка арайргъа «ТУ-114» яха керда тайпа турбовинтови самолет. Цу лайнера тІа хІана 200 пассажир чухоаргва хьалхагІа 170 мара дІе хоаш хинначе меттте. Эттара гаьнагІа доахача наьхьашка гІолла лелаш я тахан «ТУ-114». Москвера, Хабаровске бодача наьхьагІа дІа-юха ухача берригача пассажирех 80 процентал совгІа бараш цуьна довгІача даьхьа кхоач.

Соахк аэрофлото дІа-юха оага 68 миллион пассажир. 1970 шера 5—7 миллион сал шарал а дукхагІа вига лаьрхІа.

(АПН).

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛЕНИН БЕРИЙ ДЕГАШКА

Берашта В. И. Ленина революционни гІулакхаш, вахар дІадоахийтера боккха теркам тІабохийт вахе. Цу гІулакхa лаьрхІа оттабь планаш, программаш а хІера хьехархочунгa.

ХІана цу оаха беча баьхa керттера лард я — КПСС ЦК Тезисаш.

Тезисаш арайоалаше а ва-шигІ а кхийтта тхоайла дагадаьлар тхо, педагогаш. Эттара хьалха вай воаш кІоаргта Іомае, уйла е еза цар, аьлар педагогаша, Тезисашта яхар баккдеш дола вай вахара юкъера хІамаш лаха деза берашта дІадувца.

Ништа да а дир оаха из. Юххера а оаха шІашагІаделлар хІара къехархочо, хІара классни хулгалкочо Тезисаш тІара эттара лоархІамегІа йола пункташ Іо е ешаш уж берашна (ноакъостал а деш) шоашка вшкйітар.

Дика дов берашта Тезисай шаш чакхбаьнначa доакъой чулоацам. Изложенеш, сочиненеш язъю цар Тезисех.

Юхлера а из берригa бола чакхбаьчa Тезисашта хетаь дешарой семинар е дага да тхо. Цар дувцаргда шоаш Ленина ваксеташ кхоачаш мишта ду.

Дешархошта Ленина даь шеснет довзаш из дай «Деша, деша, цІаьхла а деша». Цудухьа цу гІулакха тІабахийтаб оаха керттера теркам. ХІера предмета шеьшиӣ неигазет да арадуваш. Цар чулацаш: берашта дикагІа дешадургдола, цар кхетам чІоагІлургболи хьехамаш, отличникий, опыт, цар сурташ, аргІанара теме Іоманча хана дийшача шийлане хургдолча литература списокаш. Цу газеташе дешархошта ду ноакъостал дийца а варгваш.

Цул совгІа дукха тайп-тайпара предметин кружокаш я школе шІашагІьехха. Цига Іомалуш ва 400 совгІа дешархо.

Хьи фу ду оаха берашта лу маьеш дикагІа кхетавйтара, цар дешарларе болам -совбаккхара. Укх тІеххьарча хана цу гІулакха оаха юкъейоллай дукха форме. Школа радиоуале гІолла дика деша вІаштІехьа шига доал яхаш дувц тха отличникаш хоромистащей.

Укх тІеххьарча деношка цу радио чу гІолла берашта теавр 9 классерча отличника Толдиев Идрис оаз. Ше мел а малагІаш а книжкаш деш, хьаьца хетавула, урокаш Іомаеле мишта вІаштІехьалоахк, са мишта лоІ хьаш дийцар Идрис.

Ништа кхоначаьне гІерт берашт шоай юбилей сийна гІаийнача социалистически декхарий керттера цхьа пункт — из де хьетІакхоачам дикача дешаре белгалдаьла, яхаш я из.

Шоаш лаьрхІар кхоачаьдеш бе дешархой. Заиктешке бистебаьча цхьабарш кружокашка вожаш аьш доадаь, кхоалагІбараш наматинкаш йолча дІа-хье болх. сагот лен, ле хІама доаш вай.

Ништа йола тха школа Ленина юбилейна накъа. Дийлач берашта дакхинаша шоай юрт лотаначе хана баьчча дешаш, гІулакхаша цуо ноакъостах. Ленина кІалхьара дацна юрт я ЭнджкІьоний.Юрт.

Б. САКАЛОВ.
Назранан районa Энджкъоний - Юртарча ишкагІе йишпай директор.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

ИСТОРИЧЕСКИ АКТ

Дунен халкъашта юкъерча моллегІча событех йола дунен кепабоазон откликаш массала а хилар 5 марта Москве, Вашингтоне, Лондона хиннеча, мехкашлдепозиторийша — Советски Союзе а ВІашагІкхийттача Штаташка, хІаьта миштa цхьаболча кхыча мехкаша а ядерни герз доаржа не дарах долча Договора ратификационни грамоташ дІаекха хІаллара актаьшта хинна откликаш саьна массава а раьза волаш, дика, нийса лоархІаш. Цу актай маІан да, хІана, 100 гаргга йолча пачхьалкхен кулг кІаллатташ йола, ядерни герз доаржа не дарe хьалкъехьара Договор чІоагІдения хилар.

«Дикь къаъ», «Халкъий хьамтйин дерригача дунен тІарча машерен духьал», «Атоми кхерач дІвбоакхартба ялимленов -- керте гІолла дахьча цу йоахошен царна тара долча кхыча йоахошен дьаьла СССР, США. Великобритане столицашка хиннача торжественни цереможех язъь передовой статьяш, обозревателий заметкаш, репортажаш.

Дунен халкъашта юкъерча кепаьхьоьно дувцараша хьахьокх ядерни герз саина кхерамe йола дуккха адамаш хІалакдергдола средство дІахо йоаржара наькъа тІа белггалара духьале оттаеш йолча событе адамлена бола боккха лоархІам. Договора керттерча положенеша яхачох, шоай доалахьа ядерни герз долаш йолча пачхьалкхенаша — цуьнах юкъе дахьа ловцараша деккар тІаьх из цхьанна а кхыча пачхьалкхена духьал денна а е кьогарга гІолла денна а дІа на далай; из хьадоа е ІалашдаргбейкъостаІ ца де. ХІьта ядерни герз доацаш йолча пачхьалкхенаша деххар тІаьи из хьа ца де а пачхьалкхьара тІа ца да.

Советски наха из исторически Договор чІоагІдалах лаг тІера дала а хеташ, из а доагІаш доккхай ду. Советски Союза инициатива оттадаь ма дарий из. ХІьта цудухьа дунен халкъаша бе боагІача тайпара мах бу цу лоархІаменча гІулакха вай мехка чергІаьмача хІамай. «Вай белгал ца довкхаш дита йиш яц. — язду «Труд» яхача болгарски газета, — из договор кийчадеш чІоагІдаран гІулакхa юкъе Советски Союзо лаьца доакха, хоалабоаллаш йола дакъа».

Ядерни герз доаржа не дарах долча Договора. бІкъдар лаьца ма ярра къоастаде ядерни тІом ца хилийтарца йозавенна йола ерригта проблемаш. Ратификационни грамоташ дІанлара переговорие хьальаа деш СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгина белгалдаьккхача тайпара, дІазо а цу «юкъа» ядерни ларгдоацаш лоархІ Советски Союзо кхыча социалистически мехкашех, ерригa пачхьалкхенаш тІахьех герз бокъоца дІадакха прачтике дІадоладе ноакъостал даран кийча хиларах».

Дунен дерригача мехкашкарча халкъаша догдоал, ядерни герз доаржа не дарах йола Договор чІоагІдаларах эттара хьалхе онкетиб — ядерни тар а долаш дала герз Іоадела социалара хьакъехьа соглашенеш яра, массане а шендах герз дІадакххара хьакъехьа Договор оттадара йола ситмул хургхиларга.

ИТАЛЕРА ПРАВИТЕЛЬСТВЕННИ КРИЗИС

Бутт гаргга ха а Штате правительственни кризис латта. Отставке яхачa министрий кабинета хертe лаьтта Марино Румор йиъ парте (христианско - демократически, социалистически, социал-демократически, республикански) дакъа а лоацаш «левоцентристски» коалици вІашагІйолла гІор, тарах хІама хилашар.

Итальянски социалистическа парти барт а кийгІа сьаьлар бахьан долаш соаж июле «харделда центра» правительство дІавеннаул гІехьагІа дена яза бетта цхьан парте христианско-демократически правительства керте лаьттар Румор. ЮххьашІа теш гуш хар, но вІашагІьелла хинна, парламентера дукхагІа бараш шийна тІехьа болаш йола правительство. чІоагІалах хІама ца доаллаш хилар. Цу ерригача хана Итале доал деча гІозараша кІекхха а дитадаш шорашта авьгуо болаш йола, аьрдехьарча депашта кІал хьуля а луш дІахо атлантически никъ лелаберг болаш, мутІахьа хинна монополий хьашташ хьаллоаттадергдолаш сагатигІа йола социальни проблемаш чакхйоахалга тІехьадоахарг. долаш йола «аьрдехьарча центра» правительство юхаетарга шоаш дахьа дог.

Румора хьттуя ца балар цхьан бахьан доаш дацар: Итале политически вахара лоархІамегІарча дешашта чІоагІа барт хІагІа я «аьрдехьарча центра» партеш. Барт эгІабьча дешаш керттердир ер да: парламенто сайна, ништа ІаьдаІa моттигерча органашка а коммунисташна пхьаккха тайпа бувзам хургбий аьнна социалисташкара лош даккха гІерт социал - демократаш христиански демократаш. Цхьабакъда, цу партена юкъе лоархІам тІа-тІа дукхагІа лаккхаш болча социалистически парте аьрдехьарча ткъамо духьале ю цу тайнара условеш а йолаш ИСП правительства юкъаяра.

Белгала лоархІам болаш да Италена чІоагІа низкъали дола развод яра бокъо чІоагІдеш дола законодательства хьахьехьара доаш а. Вож кхо парти, сихна а йоацаш итальянски гражданашта из бокъо яара чІоагІа духьале а Ватикана хьалхьеш йола католически ХДП.

Правительствени кризис этгара чІоагІагІа сиъхьаккхча юкъе Итальянски компарте кулгалхоша кепатеха араьккхий «левоцентристски формулa» юхаоттаргІертига хоадамболлаш бехке деш йола заявлени. Заявлене тІа белгалоаккхаь болхлой болам баржаро, цун толамашa, из кхотабедаро демократически низаш дукхагІа долча итальянски халкъа дагалаттарашка махкара йола правительство хьапра торонаш дукхагІа хинна хилара тешал деш хилар.

Румора шиӣ мисси кхоачаш ца вьчул тІехьагІа президента Сарагата христиански демократа А. Морона тІадилла «керда правительство вІашагІйоллара гІулакха эпаш доля бувзамаш тІесхага. Итальянски обозревателаша хетачох миштахa саина Моро ништа хьттуя ца болаш яусс. хила кургаха хІанайола парламента йита а чанал хьалха керда лоржамаш ца ле а.

РАСИСТАШ «БОКЪОНЦА ШОАЙ МУКЪАГІА БИСАЬ»

Къулбехьен Родезе расистски Іаьдалаша мехках «республика» хинний аьлла хьакхайкадьа 2 марта. Пачхьалкхенна керте латтачун декхараш кхоачашдечух пост шийна аькхача «правительственни администратора» К. Дюпонен расистски премьера Ян Смитен кепатеха араьккхай мехка законодательни орган дІакккхарахи верда парламентски хоржамаш дургдола ди белгалдаьрахи ходам беш йола «правительственни прокламаци». Цу цхьан хенна чІоагІ а деина дІаьттад керда «конституци». Цу тайпара британски сальлаьра дерригa бупхьчаш хоада а даь, шоаш «бокъонца шоай мукъагІа бисар» хьаккхайкхадьа расисташа.

Английски «ше шийна доал деча колоне» событеш селлара чІоагІа гола тохар. Лондонерчу лейбористски правительствана дагадоацадІ хинна хІамa вІалла а дацар. Дикь цу совгІа ха хьалхагІа дена хьадоагІача «родезийски дешa» историе хьахьокх. Англебахьне богІараш КъулбехьенРодезара Іаьдал расисташа хІалапараи мехха ,бахача 5 миллион гарггарча африканцашха болча наха цар доал тІаоттадарах шенкашта духьале ца хьал совгІа цу гІулакха, ма дарра аьлча, ноакъостал даьа.

Юххьиг дІайолаьвар 1965 шера ноябре, родезийски расисташта керте латтараш «шоай мукъагІа хулга» хьакхайкхадар деззар духьа шоай шефа кабинете гулбенначa хана. Сов чІоагІа вийна деза хьуь кхьметтел хьоахадеш а дацар. Цу хана бокъонца шиӣ гІулакхех бІубенна «цар режим» ЦІьабакъда, «корта мукъале» ьшнеча хьалхарча шерре а чІоагІа бозбеш 12-ла техар Ян Смита лаьрхІа американски «сеаргІаток гургала» кепара хьабаь гургал. Солсбере хиннача гургала тІатта Лондон къарагІьаккхар кепара ресисташ. Цунах цар вІалле цера баьш а хинабахар. Къулбехьен Родезе доаллар хьа ца вахьйта дергашка хІаман Іожаьрла совгІа, из бІарча то бІарташ дІа а дуьцашар Англе доал деча гІозараша.

Режима кхоалагІча шера британски байрах Іохийцар еерагтача администратори дацаш гІара. Къулбехьен Родезе флагштокшкара урагІьазар нерда «къайман байрахь». 1969 шера ноябре «республиканеки стрейтахаран «керда» конституци» чІоагІдаран кийчо ш техкаьлар.

«Политически экономически, морални гІулакхашта 1965 шера из шиӣ лоІаме хилар хьахайкаьале хьалхагІа хиннача «чІоагІагІа низ болаш я Родезе хІана» — хьакхайкадир укх денешка Ян Смита. Расистски премьера из гучахьара къамаьл — «экономически санкцеш» английски вовтъха, из кхелларшехкача, «хетажин режим» йоккхагра кхоачаве везаш хинналле а, ма дарра аьлча КъулбехьенРодезе расисташ яххкеш чІоагІъьра ноакъостал даь хилара йола къьйтта теша.

Ф. ГОНЧАРОВ,
Н. ЗИНОВЬЕВА,
В. АСТАФЬЕВ.
(ТАСС).

ХАНАШ ХУВЦАЯЛАР, ДОТТАГІИЙ ХУВЦАБАЛАР

ХІано бутт баьннаб китайски кепайоазоно чІоагІа бехке воцочa оагІорадла. Китая Іилмай Академе экономика институте хьалха хинна директор, вовзаш вола экономист Суьн Е-фан вурчa. Из хампани дІайолаяра хоаш бир Суьн Е-фана «рентабельность», материальни стимулировани яхараш саина йолу «кхераме» идееш советски экономисташкара хьа а ийвай, болхлой класса пролетарски система «кхачокъаш» а гІийттал, яхаш. Из бехке веш йола «Хуннн» яхача журнала февральски номер тІа араьннача статьяс, Суьн Е-фана даь керттера «зулам» дар Мао Цзэ-дуне указанеш мара ццьанка хІама массенташ тІа ца наьча хина цо экономически законаш лоархІаш хилара тІехьехар.

Суьн Е-фана 1966 шера «культурни революци» дІайоласначa юкъе денс «контрреволюционер» ва аьний дІакхайнаа а тІакхуш а вар Китайски кепайоазоно нахана. Цуьна духьалара керда хила, хьоньхь кІаьн Маона духьал бараша ,вохк а экономиван зулме гІулакхаш дІадолаьрве царна хІама гоха еаш хилар» (Женьминь жибао», 24 февраль). Пулахх миштал аьлча моттигашка пхьаболча, певкоми кулгалхой, производство шІеттехьанкха гІерташ. Пекина укхе тІера ьйд. хьалха дІакхиие специалисташ бала ттаб, болхлошта цхьадола газоеманнаш ду. ХІара предприятешке деза пуьна тьллаа ленема Мао Цзэ-дуне тешаме болча нахa бе доал е даллан а хьежна. яхаш наду «Хунцe».

Хьалхара экономически уйлаш юцаш, маоисташ гІерт зайн хункланлар къоьйладаьха а шоай авантюризми экономически законаш телхадари бальи долаш хьахинна ерригa халонаш гІалатакашдукка тверд хьалха дена Китае йоацача советски специалисташта, е хІана а моттигашна бокъаьма доал дара социалистически методаш хьаллаца бозам бедІатІадалла.

Антисоветизм хьагІоттие а хьаллана а гІертана дукказа а кегар буьц маоистски пропаганда. «Хунцa» яхача журнала февральски номер тІа юккхачь тетре «Лебединое озеро» яха балет керда оттера критика йир. Журнала редакци эгІалюит цу постановке «хулоче гений сорргача» сцене гІолла цахьаро, лехкаро, цо массадар эпадеш хиларо. ХІаьта шейтІаше кеоттера волаш хьакаюІа. Из да сцене бокъонца капитализм юхаоттаяра мадарра дола сургІ» — яхаш вывод из журнала редакце.

Ниісе хургІашер из цхьа моллагІа бола Іоадела а Іимня уйла бола. Укх тІеххьарча шераша маоистий теоретически орган геттара тІеійолла шовинизма рупор а хинна дІаттей. Из да цуь тедакторш кхетам мура бокъа «Лебединое озеро» яхача балета постановкане критика еча статья тІа «Хунце» редакце йоах, цу балета музыка «гульа» прима тьоия хьлжкрий эшараш а, тахан Китае Мао Цзэ-дуне лешашта аьлача дикахаче музыкица вІалла нийсьала йиш йолаш а яцІа».

Укх тІеххьарча хана Китае Іоьладеш да къамаш-мукъагадара къоасама даяарча къьнача валашта дола керда делаш. Центро могІа йлай тексташ дерригча газеташ тІа хепетехар, хьалхена радио чу гІолла лоаза а шаех. Радио ладувгІараште уж керда тексташ миштa Іомае еза хиераш йола инструкци «лар радиостанциешта. ДІадолале делаш цар японски захватчикашта духьл хиннача тІемах лагадоагІаре къара, цул тІехьагІа дІахьехa делар хІана «Китаи налгра керда» из бола, цуна тІема кхерам тІатувса моастагІа хилар». Из цені инструкциe яхачох, радиоладувгІарий цхьаьнахa шеко яьса йиш яцар вувцар «къиабаседера лелахо» хилара.

Провинциальни радиостанцешa шІенхашттa чакхъьякхаб из указани, хІаьта парех цхьаниe инструкци ма дІайийцар радиоладувгІараште.

МоллагІа а пропагандистски кампани антисоветски лостам болаш я. Из деш къьостта каст-каста дуьи, «Советски кхерамах» лоле воча дагара «хІамаш. ц къаза кІалла загазоанча тІагІолла а. Дукха ха йоаш Хайнань чхача гІайден районе ПВО китайски служба чуьйтар пилот чуноза американски разведывательни самолет. Нагахьа саина американски самолеташ Китая сигал яьнна моттиг хилча КНР кхыча мехкашарча гІулакхий министерства американцашна «могийтаргдоацала цІенхаштта хІахойтар». Цо самолет тІаврах кхьметтел аргІанца доагІаш махкалара а «мегаргдоацала дІахьйтанар». БахьдаКПК ЦК военни комитета арадаькккар «советски кхерамах» доля укха.

Мехкa антисоветизм лакхьарл духьа маоистана хьалуш империалистически мехкий моллагІча а пропагандистски моттигашкара доагІа Советски Союзехи кхыча социалистически мехкехи дола хьл-дитташ. ТІаккха «советски кхерамах» доле хабар а ништа малхбузерча пропаганде Пекина хьатІакхеча дах-их. Мелла пепнохкхиш дале а, американски обозреватель Джозеф Олсон санна бола, эгара хьарагІа бола антикоммунисташ Мао режима чІоагІа йоахха еш ба.

Малхбузен империалистически гІозарашн массе а тайнара хьатоарт Пекина антисоветски гІулаккхий шоаш бокиха мах белла. «Чикаго дейли ньюс» яхача газета дейа техаллах Китаерча гІулакхий американски эксперташ хІана хьадда дувцаш ба. Пекина кулгалхоша шоай хила деза гІулакх. Уж «крайнораьла фийт» лаха гІерт кхьметтел массехк шера школаша университетaша дІакъовлаб, дукха бола студенташ городера дІабахийтар, интеллигенцена низаш дар санна долча, «культурни революцe» гІулакхашкара.

(ТАСС).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллeи Грознен хуъвилуш морхаш а йолаш, лоадама йоачан а йоваш. малхбоалехьара гІабаххачa боараме нкказа чІоагІа, делкъал тІехьагІа геттара чІоагІа мох а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гІолла 3—8, Грозне 5—7 градус йоахал йолаш хила а гарду. ДІахорча шиш дена шин буси кхьала, юкъе-юкъе екха а екхаш. 11 миота пхьицадйолча моттигашка тьгІо лоа а деххаш. 12 марта дохк а доаллаш, малхбоалехьара гІийла, тІаьхьача боараме кхоачаш, 11 марта республика къылбаседехьарча районашка гІаьххьача боараме, цигаза чІоагІа мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 4—9 градус шелал йолаш денoшка 1 градус шелдагаре 4 градус йоахала кхоачаш хила а тарлу.

Метеостанци.

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО
10 март

6.30 — «Юрта Іуйре» (эрсий меттала). 6.45 — Амарош. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетай обзор. 7.27 — «Сердало» газета обзор. 7.30 — Москва. 8.15 — Передачей программа. 8.25 — Агабабов. Балетнин сюита. 8.40 — «Ленински юбилей сийна йолча кхие кхьаьна латт коммунисташ» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 16.15 — Амарош. 16.30 — «Коммунисташ произвдоствица радиокорреспонденше». (гІалгІай меттала). 17.00 — Нохч-ГІалгІай радион телевидени инструментальни ансамбла концерт. 17.30 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 17.45 — Фашистски Германи эшаь 25 шу дизарга. «Дерригa а фронта — дерригa а коталонна» яха беседа. (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Амарош. 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
10 март

18.00 — Передачей программа. 18.05 — Берашта фильм. 18.25 — Юртара вахар (нохчий меттала). 19.00 — Телевизионни кердахарш (нохчий, эрсий меттала). 19.30 — Спортивни дневник. 19.40 — Школашкарча фильм «Арктика» а, цуь тоххамаш а» (нохчий меттала доххк). 20.00 — Ленина парте мугІарехь. ГНПЗ-н кочегІаоля оператор В. И. Данилов (нохчий меттала ккх). 20.10 — Шоаш, бераш. 20.50 — Дунен вахаршта обзорен. 20.40 — Художественни фильм «Венгера» хегг (шоалагІ) серия. 21.40 — Передачей программа. 21.45 — Ненажнчер деьннача фильм аксоваь.

РАДИО
11 март

6.30 — «Юрта Іуйре» (нохчий меттала). 6.45 — Амарош. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.27 — Ленински некъ» газета обзор. 7.30 — Москва. 8.15 — Передачей программа. 8.25 — Ленински преме лауреате Хачатурянa амарош. 8.45 — «Къона тІехье» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — РадиоладувгІархой письмош бохка передача (эрсий меттала). 16.15 — Нохч-ГІалгІай эгаІара шлене (нохчий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Амарош. 18.40 — Москва. 19.30 — «Къанаха» (нохчий меттала). 20.00 — Къахьегаме из Айстадаьнначул тІехьагІара концерт. (эрсий меттала). 20.45 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ
11 март

17.55 — Передачей программа. 18.00 — Хьа хьхе мотт (нохчий меттала). 18.30 — Телевизионни кердахарш. 18.30 — Кеомаш. 19.00 — Ленинизм — вай байрах. Дуне революционни оагІорах керла декхара халкъашка империализмана духьала латтабу къовсам. 19.00 — Киножурнал. 19.10 — Саг. общество. закон. 19.40 — Художественни фильм «Венгура» хегг (шоалагІ серия). 20.40 — Передачей программа. 20.45 — З. Нуралиевa цІерагІа театра спектакль (нохчий меттала эрсий меттала шеекелла).

ГАЗ ЧУЙОЛЧА КВАРТИРАШКА БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

«Грозгоргаз» тресто газ чуйолча квартирашка бахача нахата дІахайт, кухни шина чуйита цхьа дІоакхара газови приборе йоагае могарг ца хилар, хІана аьлча газ йоагаш хеда нурех угарноlа газ чахкъет кхх Іи хулийт.

ВІарг лахха сет воаш лотаньча бесса ма йита газови приборош.

Газови приборех пайда эца бьннчул тІехьагІа газови приборе тІара а прибора тьалхашкарча газопроводе тІара а кранаш дІахьала еза.

Газови приборех кулгаш деттийта мегаргдац кегийча берашнапарех фу де деза ца товш баьча нехагеш.

Газови приборош шена лелае еза. Газови горелкаш, кІал шда Іоакъий. плитай оагІош юкъ-юкъе сода техача хьаша дила деза.

Газови приборашта гонахьара моттиг мукъа лаьттае!

Доккъалийта барзкъаш тьал ма ухха газови приборашта гІо! Дагакхобалаш, газови приборех пайда эцаре кхелла болаш тадхаре отраалене е, шІа эшша е шоаша а шуй лоаласхошта а доакха зулам доалаш хилар ма де тарлуш хилар.

«ГРОЗГОРГАЗ» ТРЕСТ.

ГАЗОВИ ПРИБОРЕХ ПАЙДА ИЙБЕЧАРГА ДІАХОЙТ:

«Грозгоргаз» тресто газови приборех пайда эцаш болча берригача абонентшка хІахойт городерча газови бохкама берригча болхлошка газови бохкама болхлой уж болга хойташ удостоверенеш хилар. Удостоверени доацаш вола, вовзаш воаца слесарь газови приборашка тьажел тове гІе ма витилаш.

Абоненто слесара дІадаь деза газови приборашца ше баьча балха тьакъетьа цо белгалонаш еш йола контролни журнал.

Нагахь саина контролни журнал шуь кхоачаденнадаье, треста технически кабинетера кеплаза тьаьна.

Технически кабинет Революце Проспектага № 11 йолча шІенотнка я (ховра чуве везеш) цо болх бу тІара дешна. шоттен кІираки леноанкара дІаккхача Іуьйрийна 8 сахьат хьалхa деха зелкьед тІехьагІа 5 сахьат даллаца.

«ГРОЗГОРГАЗ» ТРЕСТ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-00; редактора заь — 2-30-11; белгалдоаш секретара — 3-34-30; партийни вахари, культураи, промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта йоахамен шсьмой отделий — 3-42-29.

«Грозненский рабочий» издательстви типографи. Революце проспект. 7/04.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—2-30-11: ответственного секретаря — 3-34-30; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-29.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/04.

СФ03046. Заказ № 1466.